

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA
राष्ट्रीय पुस्तकालय, कलकत्ता।
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA.

वर्ग संख्या

Class No.

पुस्तक संख्या

Book No.

रा० पु०/ N. L. 38.

P
170
M999

MGIPC—S4—59 LNL/64—1-11-65—100,000.

ਮਲ ਹਕ ਗਾਇ ਹਨ

ਜਿਸ ਅੰਤਰਿ ਹਿਰਦਾ ਮੁਖ ਹੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀਏ
ਤਿਨੇ ਜਨਮਿ ਭਰ ਸੁਟ ਘਰੇ ਰਾਮ

ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨਵਲੀ ਲੜੀ ਨੰ: ੭

ਮਨੁੱਖ ਕਰਤਵਜ

ਅਰਥਾਤ

DUTIES OF MAN

ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਰ ਦੇਸ ਭਗਤ ਮੈਜਨੀ
ਦੀ ਪੁਸਤਕ "ਭਗਤੀ ਅਰ ਮੈਨ"
ਦਾ ਉਲਾਸ

ਦੁਆਰਾ ੧

ਜਿਸਨੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਵਾਸਤੇ
ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬੁਕ ਏਜੰਸੀ ਲਾਹੌਰ ਦੇ

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ

ਮਾਰਚ ੧੯੧੨

ਵਿਚ

ਵਧੀਰ ਹਿੰਦ ਪ੍ਰੈਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਛਾਪੀ ਜਗਾਦੇਵ
ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਯਤਨ ਨਾਲ ਛਪਾਇਆ।

10/2

ਆਪਣੀ ਪਿਆਰੀ !

ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਮਾਤੀ ਭਾਂਡਾ (ਪੰਜਾਬੀ) ਦੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਸੱਜਣੇ। ਕੁਝ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜੋ "ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਏਜੰਸੀ" ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਸੁਦੇਸ਼ ਭਾਂਡਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਏਜੰਸੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਂਡਾ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਅਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਭਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਹੀ ਹੈ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕੁਤਬਫ਼ਰੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਰ ਨਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਏਸ ਪਾਸੇ ਦੀ ਖੋਟੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਹਾਂ ਘਾਟੇ ਵਾਧੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਕਾਂ ਦੇ ਖੀਸ ਪੈਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਕੀਮਤ ਲਾਗਤ ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕਰਨ ਦੇ ਉੱਦਮ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਏਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਾਉਣੀ ਆਪ ਦੇ ਹੱਥ ਹੈ ਆਪ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੋ, ਸੱਜਣਾਂ ਮਿ. ਨੂੰ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾਂ ਕਰੋ ਤਾਂ ਅਜੇਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਸਤਕ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਪ ਦੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਵਿਚ ਸੰਬੋਭਤ ਹੋਣਗੇ। ਆਸ਼ਾ ਹੈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਏਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਵੋਗੇ ॥

ਦਾਸ-ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਨੇਜਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਚਾਰ
ਖੁਕ ਏਜੰਸੀ ਲਾਹੌਰ

SHELL

੧੬ ਸੀ ਵਰਗ ਬੁਰੂ ਵੀਕਲੀ ੬੩੦ ਜੀ. ੧੧

170 "ਮਨੁ ਕਰਤਵਜ" 15. 00.
M 939 (Duties of Man.)

ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ।

(ਆਰੰਭ !)

ਮੇਰਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁਹਾਡੇ
ਰਸਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਸਨਥਾ ਇਹ
ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਨਥਾ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ
ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅਤੇ
ਹਾਂ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹਨ। ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਸੀਂ ਈਸ਼ਵਰ,
ਜਿਸਦੀ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ
ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਨਥਾ ਵਿਆਨ
ਵਿਖੇ ਕਰੋ। ਜੋ ਮੈਂ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਨਾਲ
ਕਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਕੁਝ ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਆਪਣੀ ਕਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਸਨੂੰ ਭਰਿਆ ਤੋਂ
ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਪ੍ਰੀਤ ਅਤੇ ਪੂਰਣ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਵਿਚਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਵਾਂਨੂੰ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਨਥਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹਾਂ ਜਿਥੋਂ ਤੀਕਤ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ

(੨)

ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਜੇ ਮੈਂ ਤੀਕਰ
ਮਿਥ੍ਰੀ ਦਾ ਹਾਂ ਉਦਮ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ । ਭਵ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ
ਭੁਲ ਤੇ ਹੋਵਾਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੇਰੀ ਭੁਲ ਜਾਨ ਬੁਝਕੇ ਨਾਂ ਰੋਵੇਗੀ ।
ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਧੋਖਾ ਖਾਧਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਮੈਂ ਆਪ ਨੂੰ ਧੋਖਾ
ਨਾ ਦਿਆਂਗਾ । ਜੇ ਮੇਰੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਤੀ ਭਾਵਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ
ਸੁਣੋ ਅਰ ਆਪ ਭੁਲੇ ਰੋਵੋ ਤੇ ਮਿਤੀ ਦਿਓ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਸਰ
ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਯਾ ਭੁਲ ਤੇ ਹਾਂ । ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮਲਮ ਹੋਵੋ
ਕਿ ਮੈਂ ਭੁਲ ਤੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਕਿਨਾਰੀ ਕਰੋ । ਪ੍ਰੰਤੂ
ਮੇਰੇ ਬਚਨਾਂ ਮੇਰੇ ਸਰਸਾਈ ਦਾ ਅਨੇਕ ਪਹਿਚਾਨ ਵਾਲਾ
ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਸਰਸਾਈ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰੋ ਅਰ ਮੇਰੀ ਸਿਖਰਾ
ਦਾ ਅਨਸਰ ਧਾਰਨ ਕਰੋ । ਪ੍ਰੰਤੂ ਵਾਸਤੇ ਭੁਲ ਕਰਨੀ
ਜਿਹਾ ਸਾਧਾਰਨ ਗੱਲ ਹੈ : "ਭੁਲਤ ਮੰਗਰ ਸਭਕੇ ਅਭੁਲ
ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ" । ਅਰ ਇਸੇ ਵਲੀ ਬਖਸ਼ਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ
ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਰਿਆਈ ਨੂੰ ਜਾਨ ਲੈਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ
ਮਿਸਰੇ ਜਾਨਾ ਅਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹਾ ਪਾਪ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ
ਜਿਸਨੂੰ ਜੇਕਰ ਮਨ ਮਲੋਕ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਯੋਗ
ਲੈਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਭਾਸਿਆ ਹੋਵੇ ।

ਕਿਹਾ ਜਾਇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸ ਲਈ ਤੁਮਓ
ਨਾਮ ਤੁਮਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ
ਪਾਹਲੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਨਨ ਕਰਨ ਦੋਸ਼
ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਸਭਕੇ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ
ਸਾਧਨ ਕਿਸ ਲਈ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ
ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਸਿਖਰਾ ਜਾ ਸੀਤ, ਇਹਾਏ ਤੁਸੀਂ ਸਤਾਉਂਦੀ

ਹੈ ਇਹ ਜਾਨਕੇ (ਭੀ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਤੁਸਾਡੇ ਲਈ)
ਆਪਤਿਹੀ ਆਪਤਿ (ਦੁਖ) ਹੈ। ਉਹ ਵਸਤੂ ਜਿਸਨੂੰ ਆਰਾਮ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਤੁਸਾਨੂੰ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਚੌੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕਰਨਾ ਛੱਡਕੇ ਨਿਜਦੀ
ਵਡਿਆਈ ਦਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਭਾਲਿਆਈ ਦੀ
ਗੱਲ ਛੱਡਕੇ ਨੇਕੀ, ਸਿਖਿਆ, ਵਿਦਿਆ ਅਰ ਸੁਧਾਰਕ
ਦੀ ਠੀਕ ਤਾਈਂਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂ ਮੇਰਾ ਕਰਤੱਵ
ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਪੁਸ਼ਟ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਆਂ
ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਰ
ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਰਤਮਾਨ ਢੰਗਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ
ਫਰਕ ਰਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹ
ਪੁਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਮੇਹਨਤੀ ਕੰਮ ਕਾਜ ਪਰਸ਼ ਦੇ ਕੌਮਲ ਦਿਲ
ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਤਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਸੇਵਕ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਲਈ
ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਨਿਚਿੰਤਤਾਈ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਮਨੇ
ਸੰਸਾਰਿਕ ਭਾਲਿਆਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ
ਕਰੋਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਕੀ ਸਾਡੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਸਦਾ
ਦੀ ਅਪਤੀ ਹੈ ਜਾ ਕਦੀ ਸਾਡੇ ਕੰਨਾਂ ਖੁਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਭੀ
ਆਵੇਗਾ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਸਾਡੇ ਮਾਲਕਾਂਨੂੰ ਕਰੋ ਅਰ-
ਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਥਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸਾਥੋਂ ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਹਨ।
ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਸਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਖੀ
ਦਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਨਿਆਇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਬ

ਸਿਸਟੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹਨ ਅਪਨੇ ਲਈ ਖਾਸਕਰ ਜਾਨਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਮਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਪਤੀ ਦੀ ਤਦਬੀਰ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੋ। ਸਾਡੇ ਸਾਮਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਹਿਲੇ ਸਾਨੂੰ ਅਪਨਾ ਸੋਸ਼ਲ Social (ਭਾਈ ਚਾਰਕ) ਅਰ ਪੋਲੀਟੀਕਲ Political (ਰਾਜਸੀ) ਵਜੂਦ ਕਾਇਮ ਕਰਲੇਨ ਦਿਓ ਇਸਦੇ ਉਪੰਤ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕਰਤਵਾਂ ਦੀ ਸਿਖਤਾਂ ਦੇਨੀ ॥

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤੀ ਪੁਰਸ਼ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਰ ਉਹ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਅਰ ਅਜਿਹੇ ਜਲਸਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਛਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਮਨ ਤੋਂ ਭੁਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਪਿਛਲੇ ੫੦ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਵਜਾਖ਼ਜ਼ਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਤੀ ਭੀ ਭਲਿਆਈ ਮਿਹਨਤੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ॥

ਪਿਛਲੇ ੫੦ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਉੱਨਤੀ ਅਤੇ ਸਧਾਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਚਾਹੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਚਾਹੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਰਾਜ ਦੇ ਪਾਪਤ ਹੋਯਾ ਯਾ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨੂੰ ਵਸੀਲਾ ਉਸ ਭਲਿਆਈ ਦਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਪੁਰਸ਼ ਜੀਵਨ ਦਾ ਫਲ ਅਤੇ ਮੰਤਵ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਵਡੇ ਹੋਰ ਵੇਰ

ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਂ ਦੇ ਉਲਟਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਉਸਦੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਹੋਏ ਅਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਯਾ ਉਹ “ਪੌਰਸ਼ਕ ਅਧਿਕਾਰ” (ਮਨੁਖ ਦੇ ਹੱਕਾਂ) ਦੇ ਹੱਕੇਦਾ ਹੀ ਫਲ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਤਮਾਵਾਂ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹੋਰ ਫੇਰ ਦੇ ਲਈ ਰਾਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਗਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਇਸਿਥਿਤ ਸਨ ਕਿ ਹਰ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਥ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹੋਰ ਫੇਰ ਨੂੰ ਯੋਗ ਜਾਨਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਬਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਲਈ ਉਤਪਤ ਹੋਯਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਉਸਦੇ ਬਲ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਅਪਣੇ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਢੂੰਢ ਕਰੇ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਰੋਕ ਉਤਪਤ ਕਰੇ। ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਦੇ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇ, ਜੋ ਇਸ ਵਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਹੋਣ ॥

ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆਂ ਤੀਕਰ ਸਿਥਿਤ ਰਹੀ ਅਰ ਕਈਆਂ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੀਕਰ ਕਾਇਮ ਹੈ।

ਪਰ ਪੁਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਯਾ ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਨੇ

ਜੋ ਅਪਣੇ ਹਥਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਉਪਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨਿਚਿੰਤ ਤਾਈ ਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਲੋੜਵੰਦ ਸਨ ਅਰ ਜਿਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ (ਥੋੜਾ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਸਹੀ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ? ਨਹੀਂ ! ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਯਾ, ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਖਰਾਬੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਖਾਸਕਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਲੋੜਵੰਦ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁਲ ਵਧਦਾ ਗਿਆ ਅਰ ਮਿਹਨਤੀ ਪਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ਹਿਨਰ ਦੇ ਕਈ ਇਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਘੱਟ ਹੋਂਦੀ ਗਈ ਅਰ ਇਸ ਤੇ ਆਨੰਦ ਇਹ ਕਿ ਵਸੋਂ ਵਧਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਲਗ ਭਗ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤੀ ਜੱਥੇ ਦੀਦਸ਼ਾ ਅਧਿਕ ਕਰਕੇ ਛਾਵਾਂ ਡੋਲ ਅਰ ਖਤਰੇ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਰ ਅਜਿਹੇ ਅਵਸਰ ਅਧਿਕਤਾਈ ਨਾਲ ਆਉਣ ਲਗੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਿਹਨਤੀ ਪਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਖਾਸ ਮੁਦਤ ਦੇ ਲਈ ਹਥ ਤੇ ਹਥ ਰਖਕੇ ਬਹਿਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਇਕ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਰ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਸ਼ੰਸਾਰ ਦੇ ਦੂਜਿਆਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਨਕਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਨਤੀ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਦਾਨ ਪੁੰਨਾਂ ਦੀ ਉਨਤੀ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਹਾ (ਮਿਹਨਤਾਂ) ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਰਖਜਾਂ ਜੋ ਭਿਛੂਆਗਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਨ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ

(੨)

ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੋਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖਿਤੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਘਟ ਨਾ ਕਰ ਸਕਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਧ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਸਿੱਧਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਬਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਟ ਅਤੇ ਆਪਤੀ (ਭਿਧਤਾ) ਹੌਲੀ ੨ ਉੱਨਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਫੇਰ ਭੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਹ ਵਰਿਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥੂਲ ਧਨ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾਈ ਦੇ ਮਾਇਕ ਵਸੀਲਿਆਂ ਵਿਚ ਭੀ ਬਚਾਬਰ ਉਨਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਪਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਖੀਖੜਾ ਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਦੀ ਕਦਾਚਿਤ ਪਿਛਲਗ ਵਿਚ ਅਣਡਿਠ ਹਨ। ਜੋਰ ਪਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਜੋਰਾਵਰੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਪਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨਤੀ ਪਕੜਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਉਂਦੇ ਜਾਨ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਇਕ ਥਾਉਂ ਤੇਜ਼ (ਛੇਤੀ ਦੇ) ਅਤੇ ਬੇਖ਼ਤਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਖਰਚ ਜਿੰਨਾ ਘਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਮੁਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਭੀ ਉਨਾਂ ਹੀ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਵਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਮਾਨੁਖੀ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਨਾਲ ਉਤਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਨ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਭੀ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨੀਚਤਾਈ ਛਲ ਯਾਂ ਘਰ ਤੋਂ ਘਟ ਜੁਬਾਨ ਨਾਲ ਇਸ

(੮)

ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਕਿਉਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਾ ਸੁਧਾਰ ਹੋਯਾ ? ਫੇਰ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਖਰਚ ਸਗਵਾਂ ਬਦਲੇ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਯੂਰਪ ਦੀ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਨ ਨਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਕੁਝਕੁ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਹਥਾਂ ਵਿਚ ਅਰਥਾਤ ਅਜਿਹੇ ਜੱਥੇ ਦੇ ਹਥਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸੂਰਤ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਕਾਇਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤਿਜਾਰਤ ਦੀ ਇਸ ਉਨਤੀ ਨੇ ਬਦਲੇ ਇਸਦੇ ਕਿ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਕੇਵਲ ਕੁਝਕੁ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਅਨੰਦ ਦੇ ਸਮਿਆਨ ਉਤਪਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਲੋਕ ਏਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਹਿਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਉਸਦਾ ਉਤ੍ਰ ਬਹੁਤ ਸਾਫ ਹੈ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸਿਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਉਸਨੂੰ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਤੋਂ ਕੰਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਫੇਰ ਅਤੇ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਉਲਟਾ ਪਲਟਾ ਦੇ ਸਰਬ ਹਾਮੀਆਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੁਣ ਤੀਕਰ ਕੇਵਲ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹਰ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰਾਂ ਫੇਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਭਰਤਾ, ਪੌਰਸ਼ਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪੰਥ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਪਾਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਰ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਅਰ ਸਾਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯਾਈ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਤਨ ਦੇ ਵੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ? ਕੇਵਲ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਖੁਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸ ਖਰਚ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਇਸਤੋਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਣ ਦੀ ਨਾ ਵੇਹਲ ਰਖਦੇ ਸਨ ਨਾ ਵਸੀਲੇ ? ਕੇਵਲ ਬੁਧਾਰ ਦੀ ਖੁਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੀ ਕੰਮ ਆਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਬੁਧਾਰੀ ਮਾਲ ਯਾ ਪੂੰਜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਤਬਾਰ ਹੀ ਰਖਦੇ ਸਨ ?

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਬੋਹੜੀ ਸੀ, ਜੋ ਜ਼ਿਮੀਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਮੋਹਨਤ ਦੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵਸੀਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬਿਤੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਬਸ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਮੋਹਨਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਜਥੇ ਦੇ ਹਥ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਲੈਣਾ ਚਾਹੇ ਵੇਚੀਏ ਜੋ ਲੋਕ ਇਸ ਗਲ ਉਪਰ ਬੇਬਸ ਹਨ ਤੇ ਅਪਣਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਲਗਾ ਤਾਰ ਸ਼ਰੀਰਕ ਕੰਮਾਂ ਕਾਜਾਂ ਵਿਚ ਲਾਉਣ, ਅਰ ਸਦਾ ਭੁਖ ਤੇਹ ਸਹਿਕੇ ਅਰ ਜਤਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਰਹਿਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜੇਕਰ ਇਕ ਧੌਖਾ ਅਤੇ ਇਕ ਅਯੋਗ ਠੱਠਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਸੀ ?

ਇਸ ਦਸ਼ਾ ਦੀ ਰੋਕ ਕੇਵਲ ਇਸਤਰਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੀ ਪਦਵੀ ਦੇ ਲੋਕ ਅਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ

ਮੇਹਨਤ ਦਾ ਵੇਲਾ ਘਟਾਉਂਦੇ ਅਰ ਉਸਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਹ (ਮੇਹਨਤ) ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਕਰਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰ ਮੁਖਤ ਸਿਖਿਆ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਕਿ ਮੇਹਨਤ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਆਦਿਕ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਨੇਕਨੀਯਤ ਅਰ ਚੰਗੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੇਹਨਤੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਤਬਾਰ ਵਧਾਉਂਦੇ ॥

ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ ਕਿਉਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ? ਕੀ ਆਨੰਦਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਾਵ ਅਤੇ ਮੰਤਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ? ਕੀ ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰਕ ਭਲਿਆਈ ਦੇ ਚਾਹਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ? ਤਦ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਪਣੇ ਫੈਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਘਟ ਕਰਦੇ ? ਹੋਰ ਇਕ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਪ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ । ਜਦੋਂ ਸੁਸੈਟੀ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਹਰ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਯੋਗ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਤਨ ਖੁਲਾ ਕਰ ਸਕੇ, ਜੋ ਪੌਰਸ਼ਕ ਚਤੁਰਤਾਈ ਨਾਲ ਉਤਪਤ ਹੋਏ ਹਨ । ਤਾਂ ਉਹ ਅਪਣਾ ਕਰਤੱਵ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁਕੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪੁਰਸ਼ ਅਪਣੇ ਹਾਲ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਤ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਭਾਗਾਂ ਤੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੇ ਅਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਦੇਵੇ ॥

ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਗਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਿਧਰੇ ਅਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਅਰ ਜਦੋਂ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਵਲੋਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਰਤਾਓ ਦਾ

ਇਹ ਵੰਗ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਯਾ ਤਾਂ ਤਤਕਾਲ ਹਰ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਇਸੇ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਲਗਾ, ਹਰ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਅਪਣੇ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਰ ਅਪਣੀ ਹੀ ਦਸ਼ਾ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਲੀਨ ਸੀ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦਕਰਾਉਣ ਲਗੇ ਤਾਂ ਫਲ ਇਹ ਹੋਯਾ ਕਿ ਲੜਾਈ ਆਰੰਭ ਹੋਗਈ ਪਰ ਉਹ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਹੂ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਗਨ ਕਿੰਤੂ ਧਨ ਅਤੇ ਧੌਖੇ ਦੀ ਲੜਾਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਘਟ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਦੇਸਮਾਨ ਕਾਤਲਸੀ, ਜੋ ਇਕ ਅਜੇਹੀ ਨਿਰਦਾਸਤਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਨ, ਨਿਰਬਲ ਅਰ ਅਨਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਬਲੇ ਮਿਧਕੇ ਚਕਨਾਂਚੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ॥

ਇਸ ਲਗਾਤਾਰ ਲੜਾਈ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਤਾਈ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਪਾਈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਆਨੰਦ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਭਯਾਲੀ ਬਿਨਾਂ ਲਾਲਚ ਕਰਨਾ ਸਿਖੇ, ਖਾਲੀ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਨੇ ਧਰਮ ਦੀ ਜੜ ਵੱਢੀ, ਖਾਲੀ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਆਸ਼ਾ ਦੀ ਨੇ ਸਿਖਿਆ ਵਿਚ ਫਤੂਰ ਮਚਾਯਾ ਅਰ ਜਦੋਂ ਸਿਖੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਭਾਤੀਭਾਵ ਦਾ ਨਾ ਰਿਹਾ ਧਾਰਮਿਕ ਭਰੋਸਾ ਯਾ ਮੰਤਵ ਦੀ ਵਿਦੜਤਾ ਟੁਟ ਗਈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਜਦੀ ਖੱਟੀ ਢੂੰਢਣ ਅਤੇ ਅਪਣੇ ੨ ਰਾਹ ਚਲਾਉਣ ਲਗੇ।

ਅਰ ਰਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ (ਭਰਾ ਕੇਵਲ ਨਾਉਂ ਮਾਤ੍ਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ) ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕੁਚਲਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਹਾਲਾਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਅਰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ॥

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਦੋਂ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੂਜੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਜਾਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸਤਰਾਂ ਆਸ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਵਲ ਖਿੱਤੀ ਨਾਂ ਕਰਨ ਜੋ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਤਾਂ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਯਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਜਾਵਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੇਹੜੀ ਅਦਾਲਤ ਅਗੇ ਜਾਕੇ ਘੁੱਤਨ ਕਰੀਏ।

ਜੇਕਰ ਸਾਰੀ ਸਿਸਟੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੀ ਭਾਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਜੋ ਯੋਗ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਤਾਂ ਮਜ਼ੂਰ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਜੇਕਰ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾ ਸਿਥਿਤ ਰਹਿਣੇ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰ ਇਕ ਨਰ ਨਾਰੀ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੌਨ ਚਾਹੇਗਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਉਹ ਜੀਵਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ?

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ
ਆਪ ਅਪਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ
ਖੋਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ?

ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਨਿਯਮ
ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਦਸਿਆ ਹੈ ਉਹੀ ਟੁਕੜਾ ਧਰਤੀ
ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੌਰਸ਼ਕ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹੁਤ ਬਚੇ
ਹੋਏ ਹਨ। ਸਭਾ ਹੋਰ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ
ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਇਕ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਬਲ
ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣੇ ਵਾਸਤੇ ਇਤਫਾਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਜੋ 40 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਹਰ ਇਕ
ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿ ਸਭਾ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ
ਬਨਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਖੜਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਨੇ
ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਵਰਤਨ ਕਰੇ । ਹੁਣ ਕਿਸਤਰਾਂ ਉਸ
ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਅਧਿ-
ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਭਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇ ।
ਕਿੰਤੂ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ
ਮਿਹਨਤ, ਕੰਦ, ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੇ । ਜਦੋਂ
ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਇਕ ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਜੋ ਤਸਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ
ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖੜਾ ਦੇ ਚੁਕੇ ਹੋ ਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ
ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਤ ਅਤੇ ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕਿਸਤਰਾਂ
ਉਸਤੋਂ ਇਹ ਆਸ਼ਾ ਰਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਅਪਨੇ ਦੇਸ਼
ਨੂੰ ਅਨਯਕੌਮ ਦੇ ਅਨਿਆਇ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ਯਾ ਜਿਸ ਜਥੇ

ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਭਲਿਆਈ ਉਤਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਆਨੰਦ ਅਰ ਜੀਵਨ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੀਕਰ ਉਸਨੂੰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਫੈਦਿਆਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਸਿਖੜਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹੋ । ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਧਨ ਅਤੇ ਤਾਕਤਾਂ ਤੀਕਰ ਅਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇਖੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਹਥ ਨਹੀਂ ਫੈਲਾਏਗਾ ਚਾਹੇ ਇਸ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਮਨ ਮੰਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ?

ਹੋ ਮਿਹਨਤ ਮਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਪਰਸ਼ੋ ! ਇਹ ਕੇਵਲ ਕੋਈ ਪੌਰਸ਼ਕ ਸੰਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਉਤਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਏ ਹੋਏ ਚਿੰਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਸਾਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਮਝ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਜਿਹਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜਿਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਅਪਣੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਰੰਗੀਨ ਹਨ ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੁਛ ਗਿਛ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਨ ੧੮੩੦ ਈ: ਦੇ ਹੋਰ ਫੇਰ ਦੀ ਸੂਰਤ ਕੇਵਲ ਉਲਟੇ ਪੁਲਟੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਟਾ ਦਿਤੀ ਅਰ ਅਪਣੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਪਦਵੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਅਪਣੇ ਫਾਂਸੀਸੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪੌੜੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਬ ਵੰਗ ਅਰ ਸਿਖੜਾ ਸੰਨ ੧੮੩੦ ਈ: ਦੇ

ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ
ਨਾ ਕਿ ਪੌਰਸ਼ਕ ਕਰਤਵਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸਿਆਂ ਤੇ ਅਜ ਤੁਸੀਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕ੍ਰਿਤਘਨ ਅਤੇ ਮਰਦੂਦਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ
ਪ੍ਰਕਾਰਦੇ ਹੋ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ
ਦੇ ਸਚੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਲਸ
ਦਸਵੇਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂ ਜੋ
ਜਿਸ ਜਥੇ ਤੋਂ ਇਹ ਲੋਕ ਸਨ ਉਪਰ ਲਿਖੀ ਰਾਜ
ਧਾਨੀ ਉਸਦੀ ਬੜੀ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁੜਾਯਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਦਬਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ
ਇਸ ਆਨੰਦ ਦੇ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ
ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀਕੁ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਦੇ
ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਅਪਣੇ
ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਤਾਏ ਗਏ।
ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਬਲਵਾਨ ਚਿਤ ਅਰ ਦਿਮਾਗ ਦੇ
ਪੁਰਸ਼ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਹਦਿਆਂ ਅਤੇ
ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬੇਅਸ ਪਾਯਾ ਅਰ ਅਪਣੇ ਤੋਂ
ਘਟ ਲਿਆਕਤ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭਵੰਦ
ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਅਰ ਇਸਤੇ ਕੌਮ ਦਿਆਂ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਨੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭੀ ਕ੍ਰੋਧ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਸੁਰਮਤਾਈ ਨਾਲ ਪਰੰਤੂ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ
ਤੋਂ ਲਿਖਿਆ ਜੋ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।
ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਚਾਰਤਨਾਵਲੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਪੁਸਤਕ ਬੀਮੰਗਾ ਕੋਖੜੋ

ਪਰੰਤੂ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੋਲੀਟੀਕਲ(ਰਾਜਸੀ) ਅਤੇ ਵਿਮਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਏ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਉਹਦਿਆਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁਲ੍ਹ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਿਆ ਜਿਸਦੇ ਉਹ ਖੁਫ਼ਿਆਉ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਖਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਨ ਜੋ ਸਿਖੜਾਂ ਅਤੇ ਚਾਹਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਘਟ ਪਦਵੀ ਰਖਦੇ ਸਨ ਇਸਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਇਕਦੂਜੀਸਿਖਿਆ ਦੀਖੁਸ਼ੀ ਦੇਚਾਹਵਾਂਨਸਨਬਿਲਕੁਲ ਭੁਲਾ ਦਿਤਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਬਾਬਤ ਦੁਖ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਹੀ ਬਾਬਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਤੁਸੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਕ੍ਰਿਤਘਨ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਕਿੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੂਠਿਆਂ ਅਰ ਛਲੀਏ ਕਹੋ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ।

ਉਸੇ ਸਮਯ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਬਾਬਤ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਸੁਨਿਆਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਰ ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਸਾਂਨੂੰ ਕਦੀ ਨਾ ਭੁਲਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਉਹ ਪੁਰਸ਼ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਭ ਆਮ ਅਤੇ ਸਚਿਆਈ ਦੀ ਢੂੰਢ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜਯਵਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਅਪਣੇ ਤਨ ਮਨਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਦੇਨਾ ਸਾਡਾਕਰ-ਤਵਜ਼ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਿਲੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਸਮਯ ਅਰ ਉਸਦੇ ਲੋਕਾਂਦੇ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਉਦਮਕੀਤਾਸੀ ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਉਪਮਾਂ ਨੇ ਹੰਕਾਰੀ ਕੀਤਾ ਨਾ ਧੋਖਾ ਪਾਉਣ

ਨਾਲ ਉਹ ਬੇਹੋਸਲਾ ਹੋਯਾ ਉਹ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਢੰਗ ਦੀ ਪੀਖਿਯਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਿਚ ਪੂਰਨਤਾਈ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੁਜਾ ਰਾਹ ਕਢਦਾ ਸੀ। ਜਿਸਵੇਲੇ ਸਮਯ ਦੇ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਦਿਲੀ ਮੰਤਵਜ ਦੀ ਪਾਪਤੀ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਢੰਗ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਰਣ ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਉਤਰਕੇ ਅਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਤੀ ਅਤੇ ਤਰਫ ਦਾਰੀ ਦੇ ਹਾਮੀ ਸਨ ਅਧਿਕ ਉੱਤਮ ਅਰ ਨਿਸ਼ਚਯ ਕਰਨਵਾਲੇ ਦਿਖਾਯਾ ਤਾਂ ਉਹ ਅਰਥਾਤ ਲੈਮੰਸ ਜਿਸਦੀ ਪੁਸਤਕ “ਇਕ ਧਰਮੀ ਦੇ ਬਚਨ” ਨੂੰ ਤੁਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਕੰਮ ਦਾ ਸਭਤੋਂ ਵਡਾ ਹਾਮੀ ਬਨ ਗਿਆ ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਅਸਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਤਫਾਕ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲੈਮੰਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂਦਾ ਮੈਂ ਉਪਰ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਭੇਦ ਦਾ ਪਮਾਣ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੰਨਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤਵਾਂ ਦੇ ਮੰਨਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਯਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਕਥਨੀਆਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਮਾਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪਾਪਤ ਕਰਕੇ ਵਾਗ ਹਥੋਂ ਛੱਡ ਦਿਤੀ ਪਰ ਉਪਰੰਤਕ ਕਥਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੋਹਨਤਾਂ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਨਗੀਆਂ।

ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਗੁਲਾਮ ਹੋਚੁਕੀਆਂ ਹਨ

ਜਿਸਤੇ ਇਸਤਰਾਂ ਦੇ ਜਤਨ ਅਤੇ ਉਦਮ ਵਿਚ ਹੋਰ
 ਕਿਠੇ ਹੀ ਖਤਰੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਉਨਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ
 ਕਦਮ ਕਦਮ ਤੇ ਇਕ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਮੋਹਰ
 ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਅਨਿਆਇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
 ਉਦਮ ਅਤੇ ਜਤਨ ਲੋੜ ਦੇਖਕੇ ਗੁਪਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ
 ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰ ਜਸ ਅਤੇ ਸਿਧਤਾਈ ਨਾਲ ਜੋ ਧੀਰਜ
 ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸਤੋਂ ਭੀ ਕਤਈ ਨਿਰਾਸਤਾ ਹੈ
 ਉਥੇ ਕੋਹੜਾ ਕਰਤਵਯ ਯਾ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰਿਆ ਜੋਸ਼ ਹੈ ਜੋ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨਤੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਸਿਥਿਤ ਰਖਸਕੇਗਾ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਸ ਪਵਿਤ ਸ਼ੋਸ਼ਲ (ਭਾਈਚਾਰਕ)
 ਲੜਾਈਨੂੰ ਜਿਸਵਿਚ ਅਸੀਂ ਲੋਕਲਗੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਕੇਵਲ ਇਕ
 ਜਤਨ ਉਦਮ ਉਨਾਂਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਈ ਕਰਾਰ ਦੇਂਦੇ
 ਹਨ? ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰਹੇ ਕਿ ਮੈਂ ਅਧਿਕਤਾ ਦਾ ਕਥਨ
 ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਇਸ ਕਥਨ ਤੋਂ ਉਹ ਭਿੰਨ ਇਕੱਤ
 ਨਿਕਲੇ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਹਰਇਕ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ
 ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੜਾਈ ਦੰਗੇ ਦਾ ਬਗੜਾ ਬਸ
 ਹੋਯਾ ਅਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਨਿਆਇ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਜੋ ਕਦਰਤੀ
 ਤੌਰ ਤੇ ਨਵੀਨ ਜੁਆਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲੜਾਈ ਦੀ ਵਲ
 ਖਿਚਦਾ ਹੈ ਨੰਡਾ ਪੈਗਿਆ ਤਾਂ ਹੁਨ ਕੋੜੀ ਵਸਤੂ ਹੈ ਜੋ
 ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਜਤਨ ਦੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਭੁਲਾਂ ਦੇ
 ਉਪ੍ਰੰਤ ਵਿਚ ਜੋ ਇਕ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹਨ
 ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਦਾ ਬੇ ਅਰਾਮੀ

ਭਯ ਅਤੇ ਡਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕੈਦ ਢਾਹੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼
ਨਿਕਾਲੇ ਹਰ ਘੜੀ ਸਾਮਨੇ ਖੜੋਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਆਰਾਮ ਦੀ ਸਿਖਰਾ ਦੇਨੇ ਤੋਂ
ਬੰਦ ਹੀ ਰਹੀਏ ?

ਇਹੀ ਹਾਲ ਅਜਕਲ ਇਟਲੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਹੈ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਗ ਰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਿੜ
ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਰ ਇਹ ਦਸ਼ਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ੌਕ ਦੇ ਯੋਗ
ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਵਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ
ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਵਟਾ ਦੇਈਏ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਚਾਲ ਚਲਨਾਂ ਤੇ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਕਰ ਅਤੇ
ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਵਾਈ-
ਏ ਕਿ ਹਰ ਭਯ ਅਤੇ ਭੁਲਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਹੋਰ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਤਵ
ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜਤਨ ਅਤੇ ਉਦਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ
ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਅਪਨੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਕ ਜਾਰੀ
ਰੱਖਨ? ਕੌਨ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਈ
ਜਤਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਨਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਏਸ
ਉਦਮ ਅਤੇ ਜਤਨ ਵਿਚ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ
ਛੁਟਕਾਰ ਹੋਨ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇਖਦਾ ਹੈ?

ਅਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭੀ ਜੋ ਸਾਡੀ ਸਭਾ
ਨਾਲੋਂ ਅਧਿਕ ਨਿਆਇਵਾਨ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੈ।
ਕੌਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕੇਵਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ
ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਤਰਜ਼ੀਬ (ਧਿਆਨ

ਦੇਨਾ) ਦੇ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਆਮ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਅਰ ਸੋਸ਼ਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਨਾ ਇਸਦਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ? ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਜਾਏ ਇਹ ਭੀ ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਉਹ ਅਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਬਲੀ ਹੋਸਲਾ ਬਣਾਵੇ ਕਿ ਤੁਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਨੇ ਲਗੇ ਕਿ ਲੋ ਮੈਂ ਸੋਸ਼ਲ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜਦਾ ਹਾਂ । ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਸੁਭਾਵ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਦਿੜਤਾ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਵਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਸੋਸ਼ਟ ਅਤ ਇਕ ਅਤੁਟ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪਨੇ ਉਸ ਸੱਚੇ ਧਿਆਨ ਅਰ ਦਿੜਤਾ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ ਦਿਆਂ ਅਰ ਥਾਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜੁੱਧ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਜਾਨਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਉਤ੍ਰ ਉਸਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ ? ਕੇਵਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੇੜਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਤੇ ਬੇਵਸ ਕਰੋ ਜੋ ਇਸਦੀਆਂ ਨਿਜਦੀਆਂ ਇੱਛਾਂ ਅਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧਤਾਈ ਕਰੇ ਤਾਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਕੀ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਡੰਨ ਦਿਓ ?

ਹਰ ਨਰ ਨਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਕੇਵਲ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮਿਲਕੇ ਰਹਿਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੱਕ ਉਤਪ੍ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਸਭਾ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਸਾਮਨ ਵਿਚ ਅਧਿਕ ਬਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ । ਪਰੰਤੂ ਅਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ

(੨੧)

ਤਰਾਂ ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰੋਗੇ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਨੀ ਇਛਾ ਨੂੰ ਆਪਨੇ ਸਿਸ਼ਦੀ ਕਰਤਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਕੱਤ੍ਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ?

ਕੀ ਜੇਲਖਾਨੇ ਯਾ ਜਲਾਦ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ? ਹਰਇਕ ਸਭਾ ਨੇ ਅੱਜ ਤੀਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਲਿਆ ਹੈ ।

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਦਸ਼ਾ ਲੜਾਈ ਦੀ ਹੈ ਅਰ ਸਾਨੂੰ ਅਮਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਹ ਜਬਰ ਜੋਰੀ ਦਾ ਦਬਾਉ ਹੈ ਅਰ ਅਸੀਂ ਵਿਦਿਆ ਕੇਵਲ ਉੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਦਯਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ।

ਮੈਂ ਵਿਦਯਾ ਦਾ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਰ ਇਹੋ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਅਤੇ ਤੱਤ ਅਰ ਮੂਲ ਹੈ । ਇਸ ਸਮਝ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜਰੂਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਦਯਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਜੋਰਾਵਰ ਪਿੰਡੋਜੋਰੀ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਆਮਲੇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਰ ਵਾਰੀ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤਾਂ ਭੀ ਅਨਯਾਯ ਵਿਚ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਕੌਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸੂਰਤ ਨਾਲ ਅਧਿਕਤਰ ਧਿਆਨ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ ਅਰ ਹਰ ਇਕ ਯੋਗ ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਯਾ ਦੇਵੀਏ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਅਰ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਨ ॥

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ

ਜੇਸ਼ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨਿਆਯ ਨਾਲ
ਜੋ ਰੋਕਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
ਉਹ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਨ ਪਰ ਜਿਥੇ ਇਹ ਲੋੜ
ਵਿਸ਼ਵੀ ਗੋਚਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੌਮ ਦੇ ਕਈ ਇਕ ਹਿੱਸਿਆਂ
ਵਿਚ ਇਕ ਅਤਿ ਅਤੇ ਬਲਵਾਨ ਮੇਲ ਜੋਲ ਉਤਪਤ
ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਥੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕੇਵਲ ਨਕਾਰਾਹੀ,
ਇਸ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਕਿ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦਾ
ਮੰਤਵ ਹੈ ਅਦਨਾ (ਛੋਟਾ) ਹੈ, ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਖੁਦਗਰਬ ਲੋਕ
ਉਤਪਤ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਵੀਨ ਸੂਰਤ ਵਿਚ
ਪਾਈਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਨਗੇ ਅਰ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ
ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਉਸ ਵਿਚ ਖਰਾਬੀ ਉਤਪਤ ਕਰ ਦੇਣਗੇ,
ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਖੋਜੀ ਹਾਂ
ਜੋ ਹਰ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਖਦਾ ਹੋਵੇ
ਜੋ ਸਿਸਟੀ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ ਦੀ ਵਲ ਚਲਨੇ ਵਿਚ ਰਖਣਾ
ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਨਿਜਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦੀ
ਸੰਥਾ ਦੇਵੇ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਸਿਸਟੀਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ
ਇਸ ਤਰਾਂ ਮਿਲਾ ਦੇਵੇ ਕਿ ਇਕ ਅਕੋਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ
ਵਿਚਾਰ ਯਾ ਅਧਿਕ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਜੋਰ ਤੇ
ਭਰੋਸਾ ਕਰਨੇ ਦੀ ਮੁਥਾਜੀ ਨਾਂ ਰਹੇ ॥

ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਰਤਵਜ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ
ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਾ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇਕ
ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਹੀ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹਨ ਇਥੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ
ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਅਰ ਮੰਨਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਤਵਜ

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਪੁਰਸ਼ ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਜੀਵੇ, ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੰਤਵ ਘਟ ਯਾ ਵਧ ਆਨੰਦਹਾਸਲ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਅਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਅਰ ਹੋਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਤਰ ਸ਼ੇਸ਼ਟ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਹੋਰ ਕਿ ਅਨਯਾਈਆਂ ਅਰ ਭੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਉਹ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾਨ ਉਦਮ ਅਤੇ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਇਕ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਅਰ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਜਿਸ ਵਲੋਂ ਅਨਗਹਿਲਤਾ ਕਰਨਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ॥

ਮੇਰੇ ਮੋਹਨਤ ਮਜ਼ੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਓ ਭਰਾਓ ! ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਸਮਝ ਲਵੋ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰ ਚਿਰਾਕੀ ਉੱਨਤੀ ਉਤਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੀ ਇਹ ਮੁਰਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਸਾਡੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਬਿਨਯ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਕੇਵਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਬਤੌਰ ਅੰਤ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਵਸ਼ਜ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੀਏ, ਅਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਨੰਦ ਅਰ ਖੁਸ਼ੀ ਯਾ ਸੰਸਾਰਿਕ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੰਤਵ ਨਹਿਰਾਕੇ ਅਸੀਂ ਖੁਦਗਰਬ ਲੋਕ

ਉਤਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜੋਖੋਂ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸਤੋਂ ਮੇਰਾ ਤਾਤਪਰਜ ਇਹ ਕਦਾਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਦਾਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਕਿੰਤੂ ਮੇਰੀ ਇਹ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਸਾਰਕ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜਨਾ ਬਤੌਰ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਇਕ ਮੰਤਵਾਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਤੋਂ ਸਦਾ ਉਜਾੜ ਨਿਹਸ਼ ਅਰ ਸ਼ੋਕਾਂਤ ਫਲ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇ ਹਨ ॥

ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੂਮੀ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਹਿਨਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਮਨ ਪਰਚਾਉਣੇ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕ ਅਤੀ ਹੀ ਛੀਚ ਪਦਵੀ ਦੀ ਕੌਮ ਬਣ ਗਈ, ਅਰ ਇਸਦਾ ਫਲ ਇਹ ਹੋਯਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਹਿਨਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਯੋਗ ਪਾਗਲਪਣੇ ਅਤੇ ਨਿਰਲਾਭ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਆਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫੂਸ ਹੱਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਧਾਰਨ ਕਰਨੀ ਪਈ, ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹਰ ਥਾਉਂ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਉੱਨਤੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਸਦਾ ਇਹ ਢੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸੁਖ ਅਰ ਅਰਾਮ ਦੀ ਵਲ ਪਾਕੇ ਉੱਨਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢੇਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਾ-ਉਂਦੇ ਅਰ ਖਰਾਬੀ ਉਤਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਰ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਣੇ ਹਥਾਂ ਨਾਲ ਅਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੀਏ ॥

ਸਾਡੀ ਸੰਸਾਰਕ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਬਹੁਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗਲ

ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ਦੇ ਲਈ ਬਸ ਇਹੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਰਹਿਣੀ ਅਰ ਖਾਨ ਪੀਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਕਿੰਤੂ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਗਰੀਬੀ ਅਰ ਰੱਖੜਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸਾਮਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਤਦੋਂ ਤੀਕਰ ਨਾ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੀ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਵਾਕਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ ਨਾ ਸਿਖਜਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ।

ਤੁਸਾਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇ ਦਸ ਯਾ ਬਾਰਾਂ ਘੰਟੇ ਤੀਕਰ ਮੇਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਪਨੀ ਵਿਦਯਾ ਦੇ ਲਈ ਤੁਸਾਨੂੰ ਕਦੋਂ ਵੇਹਲ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਤੁਸਾਡੀ ਬੜੀ ਗਿਨਤੀ ਕਠਨਤਾ ਨਾਲ ਇੰਨਾਂ ਕਮਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਨੇ ਅਤੇ ਆਪਨੇ ਕੁਟੰਬੀਆਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਾਏ। ਫੇਰ ਵਿਦਯਾ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਤੁਸਾਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਤੁਸਾਡੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਗੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਮਿਆਦ ਭੀ ਬੇਠਿਕਾਨੇ ਹੈ ਅਰ ਇਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਦੀ ਤੁਸਾਨੂੰ ਕਠਨ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਖਾਲੀ ਬੈਠਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਨਿਯਮ ਅਰ ਜਤਨ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਕਰਪਾ ਸਕਦੇਹੋ? ਤੁਸਾਡੀ ਕਮਾਈਏਨੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਰਾਂ ਕਰੋ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਤੁਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਵੇ ਯਾ ਤੁਸਾਡੇ ਬਿਧਪਨੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੋਵੇ। ਬਚਤ ਬਚਾਉ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਕਿਸਤਰਾਂ ਪੈਣ। ਗਰੀਬੀ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ

ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇ ਅਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦੇ (ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਿਖਿਆ ਨਾਲ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਮਜ਼ਹਬ ਦੀ ਗਰੀਬ ਬੀਬੀ ਤੋਂ ਕੀ ਵਿਦਯਕ ਲਾਭ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਖਰਚਦਾਰੀ ਅਰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਆਨੰਦ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੇ ਬੇਨਿਯਮਾਂ ਅਯੋਗ ਅਰ ਦੁਖਦਾਇਕ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਲਾਉਣ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਕਮਾ ਸਕਨ ! ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਦਸ਼ਾ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਵੰਸ਼ਨੀਯ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਫਲ ਹੋਵੇਗਾ ?

ਸ਼ਹਿਰਦਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮ ਤੁਸਾਡੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਰਖਯਕ ਅਰ ਤੁਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਚਕਰ ਹੋਣੇ ਦੇ ਲਈ ਬਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣ ਯਾ ਰਾਵਾਂ ਦੇ ਦਵਾਰਾ ਤੁਸਾਡੀ ਭਯਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਅਜਿਹੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਦਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ ? ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਦੇ ਲਈ ਜਤਨ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ? ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ?

ਤੁਸਾਡੀ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਹ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜੱਥੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਤੁਸੀਂ ਭੀ ਨਿਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਮਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ? ਸਭਾ ਨੂੰ

ਤੁਸੀਂ ਨਾਲ ਬਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖੋਗੇ ?

ਦਿਲੀ ਗੋਚਰ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੱਤਖ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਭੇਰ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਠਤੀ ਕਰ ਸੱਕੋ । ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਘਟ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇ ਜਿਸ ਤੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਫੁੱਲ ਘੰਟੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾਂ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਦੇ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰ ਸੱਕੋ । ਇਸਦੀ ਭੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਚੰਗੀ ਬੱਚਤ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਦੇ ਫ਼ਿਕਰਾਂ ਖਰਚਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਉੱਦਮ ਵਲੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਅਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਿਆਲ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਬਦਲਾ ਅਤੇ ਅਨਿਆਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੋ ਇੰਝੋ ਤੀਕਰ ਕਿਉਂਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਭੀ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਨਾਲ ਅਨਿਆਈ ਨਾਲ ਵਰਤੋ ਹਨ। ਕਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਵਿਚ ਨਾ ਲਿਆਓ । ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਣੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਉਤਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ ਅਰ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਕੇ ਵੇਖੋ ਨਾ ਇਕ ਮੰਤਵ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁੰਝ ਕਰਨ ਵ ਜਾਨਕੇ ਕਰੋ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਝਕੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਰਜ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ

ਸੁਖਾਲੇ ਹੋ ਜਾਓ ਕਿੰਤੂ ਇਸ ਨੀਤ ਨਾਲ ਕਿ ਤੁਸੀਂ
ਅਧਿਕ ਭਲੇ ਬਨ ਜਾਓ ਤੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਭਲੇ ਬਣਾ ਸੱਕੋ।

ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਤੁਸਾਂਵਿਚ ਅਰਊਨਾਂ
ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਭੇਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਥੋਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਖੋਦ
ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਸਾਨੂੰ ਇਸੇ ਲਈ ਸਤਾਯਾ ਸੀ
ਕਿ ਉਹ ਖਾਲੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਿਰੀਤਤਾਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ
ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਸਨ ॥

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਦਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰੋ ! ਇਹੀ ਤੁਸਾਡੇ ਜੀਵਨ
ਦਾ ਤਾਤਪਰਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ
ਸੁਧਾਰਨੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਤਰ ਭਲੇ ਬਨਨੇ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ
ਆਪਣੀ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਦਾ ਦੇ ਲਈ ਘਟ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ
ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੇਵਲ ਸੰਸਾਰਕ ਲਾਭਾਂ
ਯਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਇਤਫ਼ਾਕਦੇ ਲਈ ਅਗੇ ਵਧਨਦਾ
ਜਤਨ ਕਰੋਗੇ। ਆਪ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ
ਅਨਜਾਈ ਉਤਪਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਨਗੇ। ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ
ਕੋਈ ਵਧੇਰਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਰਤੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ
ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਤੁਸਾਡੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਅਤੇ
ਖੁਦਗਰਜੀ ਤੁਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਖਾਸ ਬੁਟਿਆਂ ਦੀ ਨਿਆਈ ਹਨ। ਜੋ ਵਰਤਨ ਦੇ ਢੰਗ
ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਖ ਅਰ ਔਸ਼ਧੀ ਦੋਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਭਲਾ ਆਦਮੀ ਭੈੜੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਭਲਿਆਈ ਅਤੇ
ਬੁਰੇ ਆਦਮੀ ਢੀਂਗੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਬੁਰਿਆਈ ਕਰ
ਸਕਦੇ ਹਨ ॥

ਇਸ ਬਿਚ ਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਥਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਭੀ ਜਰੂਰੀ ਗਲ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੁਸਾਨੂੰ ਸਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਕਦੀ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਆਪਨਾ ਸੁਧਾਰ ਨਾਂ ਕਰ ਲਵੋ ॥

ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੋਸ਼ਲ ਵਰੇਵੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਰਨਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਨੋ ਕਿ ਕੇਵਲ ਤੁਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਢੰਢ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਤਾਤਪਰਜ ਪਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਲੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵੋ। ਪਰ ਕਦੀ ਇਤਬਾਰ ਨਾਂ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰਨ ਹੋਨਗੇ ਧੰਨਵਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਗਰੀਬ ਦੇ ਦੁਖਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਸ ਆਮ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਜੋ ਇਕ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਾ ਫਲ ਹੈ। ਅਰ ਉਸ ਖੁਦਗਰਬੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਵਰਿਆਂ ਬੱਧੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਆਨੰਦਾਂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੋਨ ਨਾਲ ਅਯੋਗ ਤੌਰ ਤੇ ਉਤਪਤ ਹੋਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਆਪ ਪਹੁੰਚਤਾਈ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋਗਏ ਹਨ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ (ਭਾਈ ਚਾਰਕ) ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਯੋਗ ਸ਼ੋਕ ਫਲ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਯਾ ਇਸਦਾ ਇਲਾਜ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਸਾਂ ਤੇ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੀ ਕਠਨ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹਾ

(੩੦)

ਕਿ ਮੇਠ ਦਸ਼ਾ ਨਲਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਕੀਤ ਵਿਚ ਲਾਉਣਾ
ਅਰ ਜਦੋਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਾਇਲ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਸਿਖਤਾ ਦੇਨਾ ਕਿ ਅਮਲ ਕਰੀਏ, ਅਰ ਆਪੋ ਵਿਚ
ਮਿਲਾਪਅਰ ਯੁਗਾਂਗਤ (ਮਿਲਾਪ) ਦਾਰਸਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ
ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਸੋਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪਾਈਏ। ਜਿਸਤੋਂ
ਜਿਥੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿ ਪੌਰਸ਼ਕ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਇਕ ਵਲ
ਤੁਸਾਡੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੁੱਜੀ ਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਸੰਸੇ ਸਾਂਦੇ ਰਹਿਨ ॥

ਇਹ ਕੰਮ ਤਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ
ਅੰਦਰ ਧਰਮ ਸਿਥਿਤ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸੇਵਾ
ਵਿਚ ਜੋ ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਅਪਨੀਆਂ ਪੌਰਸ਼ਕ ਸਿਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ
ਇਥੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਪਰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ
ਵਿਚ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਮਲੂਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ
ਇਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅੰਤ ਦਸ਼ਾ ਲਈ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
ਅਰ ਸਰਜਾਈ ਦੇ ਲਈ ਅਤਿ ਉੱਦਮ ਅਰ ਕੁਰਬਾਨੀ
ਕਰਨੇ ਦੇ ਕਰਤਵ ਵਿਚ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਵਾਜਬ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ ਹੈ। ਧਰਮ ਰਖਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਹਰਇਕ ਨਿਯਮ
ਜੋ ਸੋਚਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਤੁਸਾਨੂੰ ਅਜੇਹੇ ਜਤਨ ਕਰਨੇ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਜੋ ਉਸ
ਵੇਲੇ ਤੀਕਰ ਕਦੀ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਜਦੋਂ
ਤੀਕਰ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ
ਆਪਨੀ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ ਅਰ

(੩੨)

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੱਥਿਆਂ ਵਿਚ ਜੁਧ ਜੰਗ ਪਿਆ ਹੋਵੇ । ਜਿਸਤੋਂ ਵਧਕੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਰਾਓ! ਜਦੋਂ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਆਕੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪਲਟਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਧਨਵਾਨਾਂ ਯਾ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਕਿਉਂ ਜੋ ਧਨਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛ ਪਤੀਤ ਕਰਕੇ ਨਿਸਸੰਦੇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਵਰਤਦੇ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੌਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਵਰਨਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਜਿਸਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੇ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ । ਕਿੰਤੂ ਉਸ ਨੇ ਕਰਤਵ, ਪੇਸ਼, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਸਭ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਦਰਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ।

ਮਹਾਤਮਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਜੋ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਸੱਚਾ ਜੀਵਨ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਕਲ ਚੁਕਿਆ ਸੀ । ਇਸ ਸਭਾ ਨੂੰ ਫੇਰ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਕਰ ਦਿਤਾ । ਲੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਵਲ ਕਰ ਦਿਤਾ । ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਜਜ਼ਬਾਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪੈਰਸ਼ਕ ਅੰਸ਼ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਉਨਤੀਦਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦਰਜਾ ਹੋਰ ਵਧਾਈ।

ਹੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਓ ! ਅਸੀਂ ਭੀ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਮਸੀਹੀ ਦੇ ਸਮੇਂ

ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰੋਮੀਆਂ ਦੀ ਸਭਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੋੜ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵੀਨ ਜੀਵਨ ਦੇਕੇ ਉਸਦੀ ਸੂਰਤ ਵਟਾਈ ਜਾਏ ਅਰ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਕਈ ਇਕ ਅਮੀਰਾਂ ਵਥੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੀ ਧਰਮ ਤੇ ਇਕ ਹੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਵਿਚ ਅਰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਇਕ ਹੀ ਮੰਤਵ ਦੇ ਲਈ ਇਕਤਾ ਅਰ ਕਠਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਬੀਜ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਈਸ਼ਰ ਨੇ ਅਪਣੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੇ ਹਨ ਨਿਰਭਯਤਾ ਅਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਸਕਨ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਈਸ਼ਰ ਦੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜਿਹੀ ਅਕਾਸ਼ ਤੇ ਹੈ ਤਿਹੀ ਹੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹੋਵੇ। ਯਾ ਇਉਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਧਰਤੀ ਅਕਾਸ਼ੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਉਂ ਬਨਜਾਵੇ ਅਰ ਸਭਾ ਈਸ਼ਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੀਕਰ ਪਹੁੰਚਨ ਦਾ ਇਕ ਜਤਨ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਹਰ ਇਕ ਕਰਮ ਉਸ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਮੂਰਤ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੇ ਸਿਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਰ ਉਸਦੇ ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਉਹ ਉਸਦੇ ਸਿਖ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਂਦੇ ਸਨ। ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਭੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਓ ਅਰ ਤੁਸੀਂ ਜਜਵਾਨ ਹੋਵੋਗੇ ਜੋ ਜੇਥੇ ਤੁਸਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਤਵ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪ ਭੀ ਆਪਣੇ ਕਰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ।

(੩੩)

ਭਲਿਆਈ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਪੁੰਮ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ
ਅਰ ਆਪ ਭੀ ਸ਼ੇਖਰ ਅਤੇ ਪੁੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਣੋ।
ਅਰ ਨਿਜ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੋ।
ਆਪਨੇ ਵਿਚਾਰ ਨਿਰੰਭਰ ਹੋਕੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਅਤੇ
ਆਪਨੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਸੁਰਮਤਾਈ ਨਾਲ ਦਸੋ। ਕ੍ਰੋਧ ਯਾ
ਜੋਸ਼ ਜਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਧੌਂਸ ਯਾ ਧਮਕੀ ਨਾਲ ਕਦਾਚਿਤ
ਕੰਮ ਨਾ ਲਵੋ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਭੀ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਧਮਕੀ ਦੇਨੀ ਜਰੂਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਵਯਾਖੜਾ ਵਿਚ
ਭੈਸ਼ (ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੀ ਤੇਜੀ) ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤੁਹਾਡੀ
ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡੀ ਧਮਕੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਚੰਗੀ
ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ
ਜਿਸਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦਯਾ, ਕੰਮ ਅਤੇ ਵਾਜਬੀ ਬਦਲਾ
ਮਿਲੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂਦਾ ਮਨ ਦ੍ਰਿੜਰਹੇਗਾ ਅਰਪੌਰਸ਼ਕ(ਮਨੁਖ)
ਜੀਵਨ ਦਾ ਤਤ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪ ਭੀ ਸਿਖੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕਰਨੇ ਅਰ ਆਪਨੀ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨੇ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ
ਅਰ ਇਸ ਦਰਜੇ ਤੀਕਰ ਸਿਖੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਆਪਨੇ ਕਰਤਬਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਦਯਾ ਅਰ ਵਰਤਨ ਦੇ
ਲਈ ਅਧਿਕ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ॥

ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਮਿਹਨਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇੰਕਲਾਬੀਆਂ
ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿਸਿਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਦੇ ਲਈ ਅਯੋਗ
ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਕੀਤ ਕੋਈ ਤੁਜਵੀਫ਼ ਆਮ ਸਿਖੜਾ ਵੀ

(੩੪)

ਨਹੀਂ ਕਦੀ ਜਾਸਕਦੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਅਰਦੁਨਿਆਈ
ਦੇਵੇਂ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵਟੇਵੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਏਕਾਂਤ ਸੇਵਨ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਸੂਰਤ
ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਧੌਖੇ ਵਿਚ ਹਨ ॥

ਜੇਕਰ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਭੀ
ਸਚੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਕ ਕੌਮ ਦੀ ਸਿਖਯਕ
ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਅਰ ਮੁਲਕੀ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਮੰਤਵ ਹੈ। ਇਕਵਾਰੀ
ਥਾਉਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਆਦ-
ਮੀਆਂ ਵਿਚ ਫੈਲਾਉਣੇ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੋਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਇਕ ਰਖਯਕ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇਣਗੇ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਧੌਖਿਆਂ ਅਤੇ ਭੁਲੇਵੇਂ ਕਥਨਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਗੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇਗਾ ॥

ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਅਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ
“ਜੀਵਨ ਸੁਧਾਰ” ਮਹਾਨ ਦਾਨੀ ਰਾਜਾ ਭੋਜਕਰਮਾਂ
ਦਾ ਬੀਰ ਆਦਿ ਜਰੂਰ ਮੰਗਵਾਕੇ ਪੜ੍ਹੋ।

ਦੂਜਾ ਭਾਗ ! ਈਸ਼ਰ !

ਤੁਸਾਡੇ ਕਰਤਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਭਨੀਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸੋਮਾਂ
ਈਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਹੈ । ਅਤੇ ਅਪਨੇ ਕਰਤਵਾਂ ਦੀ
ਉਪਮਾਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ
ਉਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਭਲੀ ਰੀਤ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ਅਰ ਉਸਨੂੰ
ਵਰਤਨਾ ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਖਾਸ ਕੰਮ ਹੈ ॥

ਈਸ਼ਵਰ ਸਰਬ ਵਯਾਪੀ ਹੈ ਇਹ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਿ
ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਹਸਤੀ ਤੁਸਾਡੇ ਰੂਬਰੂ ਸਿੱਧ ਕਰਾਂ ਅਰ ਨਾ
ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਹੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ
ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੇ ਹੀ
ਅਧਰਮ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ
ਕਰਨਾ (ਨਾਸਤਕ ਪਨਾ) ਪਾਗਲ ਪਨਾ ਮਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ
ਸਾਡਾ ਆਕਾਰ ਹੈ । ਈਸ਼ਵਰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਰ ਸਰਬ
ਸਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੜ ਸਾਡਾ ਮਨ ਚਿੰਤਾ ਯਾ
ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਅਤਿ ਹੀ ਵਢੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ
ਕਰਦਾ ਹੈ । ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਉਸਦੀ ਸੂਰਤ ਵਟਾ ਦਿਤੀ ਉਸਨੂੰ
ਭੈੜਿਆਂ ਬਨਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਾਉਂ ਨੂੰ ਉਹ
ਨਾ ਦਬਾ ਸਕਦਾ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਆਪਨੇ ਯੋਗਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪਣੀ
ਸੁਦਯਾ ਅਪਨੇ ਬੁਧਿਮਤਾ ਕਰਤਵਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ
ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਸਾਖੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ॥

ਮੈਂ ਆਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ
 ਈਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ
 ਤਾਂ ਉਹ ਲਾਨਤ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਦੁਆ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ !
 ਜੇ ਪੁਰਸ਼ ਇਕ ਤਾਰਜਾਂ ਭਰੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਾਧ ਪਾਸ ਖੜੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅਤਿ ਹੀ
 ਪਿਆਰੇ ਸਨ ਯਾ ਸ਼ਹੀਦ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ
 ਹੋਣ (ਆਕਾਰ) ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
 ਉਹ ਯਾ ਤਾਂ ਬੜਾ ਹੀ ਅਭਾਗੀ ਹੈ ਯਾ ਬੜਾ ਹੀ ਔਗਣ
 ਹਾਰਾ ! ਨਿਸਚਯ ਪਹਿਲਾ ਸਮਝ ਨੂੰ ਈਸ਼ਵਰ ਜਾਨਨ
 ਵਾਲਾ ਉਹ ਪੁਰਸ਼ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ
 ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਰੱਖੇ ਸਨ । ਅਰ ਈਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ
 ਕਰਕੇ ਉਸ ਇਕ ਗੁਆਹ ਨੂੰ ਜਿਸਤੋਂ ਕਿਸੇ ਗਲ ਦਾ
 ਗੁਪਤ ਰਹਿਣਾ ਅਣਹੋਣੀ ਗਲ ਹੈ ਖਲਾਸੀ ਪਾਪਤ
 ਕਰਨੀ ਅਰ ਇਸਤਰਾਂ ਇਸ ਪਸ਼ੇਮਾਨ ਅਰ ਸ਼ਮੀਦਗੀ
 ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ । ਜਿਸਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਖੋਦ
 ਪੁੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਯਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਮਝ ਨੂੰ
 ਈਸ਼ਵਰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਉਹ ਅਨਯਾਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ
 ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰਭਯਤਾ ਖੋਹਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂਨੂੰ ਅਧਮੋਯਾ
 ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਅਤੇ ਕਰਤਵਜ ਅਤੇ ਅਨਾਦੀ ਅਧਿਕਾਰ
 ਖੋਜ ਦੀ ਥਾਂ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਜੋਰ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਕਾਇਮ
 ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਇਸਦੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਵੇਲੇ ਕੁਵੇਲੇ
 ਇੱਥੇ ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
 ਨੇ ਵੇਦਾਂਤ ਦੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਿਚ ਪੈਕੇ ਸਮਝ ਦੇ ਈਸ਼ਵਰ ਰੂਪ

ਮੰਨਨ ਦੀ ਸਿਖਰਾ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਹ ਕੁਝ ਹੀ ਆਖਦੀ ਸਨ
 ਅਰ ਅਪਨੀ ਕਰਨੀ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪ੍ਰੰਤ
 ਇਸ ਸਮਝ ਵਿਚ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ
 ਸੀ, ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਬੂਠੇ ਅਰ
 ਵਿਅਰਥ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋ ਈਸ਼ਰੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਬਾਬਤ
 ਕਿਸੇ ਅਨਿਆਇ ਯਾ ਜਾਤੀ ਨੇ ਉਤਪਤ ਕੀਤਾ ਨਾਉਂ
 ਤੋਂ ਘ੍ਰਿਨਤਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ
 ਮਸ਼ਹੂਰਾਂ ਵਿਚ ਖਰਾਬੀ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਤ ਦੇ
 ਮਸ਼ਹੂਰਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਖ਼ਾਲਸ ਅਤੇ ਬੇਦੋਸ਼ ਹੋਣਦਾ ਉਹ ਲੋਕ
 ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਪਰ ਤਾਂ ਭੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ
 ਕਿਸੇ ਦਾ ਏਤਨਾ ਹੋਂਦ ਸਲਾਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
 ਸਮਝਨੂੰ ਈਸ਼ਰ ਮੰਨਨ ਵਾਲਾ ਕਹਿ ਸਕੇ। ਨਿਸ਼ਚੈ ਉਹ
 ਅਜਿਹੇ ਕੌਮੀ ਸੇਵਕ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਸੰਸਾ-
 ਰਿਕ ਲਾਭ ਦੇ ਲੋਭ ਤੋਂ ਈਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਉਂ ਨੂੰ ਬਰੇ ਤੌਰ ਤੇ
 ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਰ ਅਜਿਹੇ ਅਨਿਆਈ ਭੀ ਹਨ ਜੋ
 ਆਪਣੇ ਅਨਿਆਈ ਦੀ ਤਾਈਂਦ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਨਾਉਂ
 ਲੈਕੇ ਉਸਨੂੰ ਬੁਠਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਿ
 ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਗੰਦੇ ਗੁਬਾਰ ਸੂਰਜ ਦੇ ਸਾਮਣੇ ਆਕੇ ਉਸਦੇ
 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਘ੍ਰਿਨਤਾ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਆਪ
 ਸੂਰਜ ਦੇ ਅਕਾਰ ਅਰ ਉਸਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਨ-
 ਇਕ ਗੁਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੀਏ ? ਕੀ ਇਸ ਕਾਰਨ
 ਕਿ ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕ ਨਿਰਬਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰੀ
 ਲੋਕਾਈ ਬਲਾਏ ਦੇ ਆਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ

ਨਿਰਭਯਤਾ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੇ ਹੀ ਫਿਟਕਾਰ ਭੇਜੀਏ ?

ਈਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਅਮਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਸ ਸਰਬ ਛਲ ਅਤੇ ਬਦਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਨਾਉਂ ਅਧੇਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਚੀਰਕੇ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਛਲ ਅਰ ਬਦਕਾਰੀ ਰਹੂ ਚਕ੍ਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਨਯਾਇ ਭੀ ਪਵਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪੰਤੂ ਈਸ਼ਵਰ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਕੌਮ ਜੋ ਧਰਤੀ ਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਹਾਂ ਜਸਤਰਾਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜੇ ਬਾ ਦਰਜੇ ਜਾਤੀ ਵਲ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਨਿਰਭਯਤਾ ਪਾਪਤ ਕਰਨੇ ਦੇ ਲਈ ਸੇਵਕੀ ਗਰੀਬੀ ਅਰ ਆਪਤੀ ਤੋਂ ਲੰਘਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਈਸ਼ਵਰ ਦਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਾਉਂ ਲਿਬੜੇ ਹੋਏ ਪੰਥਾਂ ਦੇ ਖੰਡਰਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਉਠਕੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਅਤਿ ਖਾਲਸ ਅਧਿਕ ਜੋਸ਼ ਅਰ ਅਧਿਕ ਵੰਗਾਂ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਪੂਜਾ ਹੋਨ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਜੋ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਸਾਂ ਤੇ ਉਸਦੀ ਹਸਤੀ ਸਿਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਯਾ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨਾ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਆਪਨੇ ਜੀਵਨ ਅਰ ਆਪਨੇ ਉਨਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਜਿਨਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਗਰਬੇ ਰੋਏ ਹੋ ਸਭੇ ਮਨ ਨਾਲ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਉਸੇ ਦਾ ਭਜਨ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿੰਤੂ ਮੈਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦਸਨਾਂ

ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪੂਜਾ ਕਿਸਤਰਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ
ਅਰ ਹੋਰ ਭੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਅਜੇਹੀ ਭੁਲ ਦਸਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ
ਹਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਥਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਵੱਲੀ ਹੋਈ
ਹੈ ਜੋ ਤੁਸਾਡੇ ਤੇ ਹੁਕਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂਦੇ
ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਤੇ ਜਿਸਦਾ
ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਨਾਸਤਕਪਨ ਤੋਂ ਭੀ ਅਤਿ ਦੁਖਦਾਈ
ਅਰ ਭਯਾਨਕ ਹੈ।

ਉਹ ਭੁਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਘਟਵਧ ਪ੍ਰਗਟ
ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਉਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਜਿਸ ਉਪਰ
ਇਕ ਭਾਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸਾਨੂੰ ਭੇਜਾ
ਗਿਆ ਹੈ ਭਿੰਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਤੁਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ
ਹਨ:-ਇਹ ਸਚ ਹੈ ਕਿ ਈਸ਼ਰ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਤੁਸੀਂ ਬਿਨਾਂ
ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਬੂਲ ਹੋਣਦਾ
ਬਚਨ ਕਰੋ ਅਰ ਉਸਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰੋ ਈਸ਼ਰ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇ
ਮਨ ਵਿਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਇਸਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ
ਸਕਦਾ ਨਾ ਕਥਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ
ਜਿੰਨਾਂ ਚਾਹੇ ਖੋਜ ਕਰੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਪਣੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ
ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦਸੋ ਅਰ ਨਾ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਧੰਦਿਆਂ
ਵਿਚ ਉਸਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ।

ਮੁਲਕੀ ਮਾਮਲੇ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਹਨ ਅਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦੂਜੀ
ਵਸਤੂ ਹੈ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਵਿਚ ਨਾ ਮਿਲਾਓ। ਪਲਜ਼ ਦੇ
ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਵਰਤੀਆਂ ਤੇ ਛੱਡੋ ਕਿਹੋ ਚੀ

ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਹੋਨ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰਖੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੰਤਵ ਤੋਂ ਭੁਲੇ ਹੋਏ ਭੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਨ ਤਾਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਉਨਾਂ ਉਪਰ ਭਰੋਸਾ ਰਖਨ ਦਾ ਵਸ ਪਾਪਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹਰ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਵਖਰਾ ਭਰੋਸਾ ਹੋਵੇ ਤਦ ਕੀ ਹਰਜ ਹੈ ਤੁਸਾਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਜਿਨਾ ਮਾਮਲਿਆ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਏ ਉਹ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਭੀ ਹੋ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮਨੁਖ ਦੀ ਨਿਰਭਯਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾਈਆਂ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਮ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਲਈ ਇਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਪਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮਨ ਹੋ ਜਾਓ ਅਰ ਉਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਤੁਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਜ਼ਹਬੀ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਤੁਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੋ।

ਦੂਜੀ ਵਲ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਮਿਲਨਗੇ ਜੋ ਤੁਸਾਨੂੰ ਕਹਿਨਗੇ “ਈਸ਼ਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਵਡਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੇਸ਼ਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਪੌਰਸ਼ਕ ਕੰਮ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਉਸ ਤੀਕਰ ਪਹੁੰਚਨ ਦੀ ਆਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਧਰਤੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਹੈ ਅਰ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਦਿਹਾੜੇ। ਜਿਥੋਂ ਤੀਕਰ ਹੋਸਕੇ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧ ਘਟ ਕਰੋ ਅਰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਸਤੋਂ

ਵਧੀਕ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰੋ ਜਿਸਦੇ ਉਹ ਯੋਗ ਹੈ। ਤੁਸਾਡੇ ਆਤਮਾਂ ਦੇ ਅਮਿਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਢਾਇਏ ਕੀ ਸਤ੍ਯਾ ਰਖਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੋ ਅਰ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਆਤਮਕ ਵਸਤੂਆਂ ਵਲ ਫਿਰਾਓ ਕੁਝ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਇਥੇ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਮਰਨਾ ਸਚ ਅਰ ਈਸ਼ਰ ਤੁਸਾਡਾ ਨਿਆਇ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇਗਾ ਜੋ ਤੁਸਾਨੇ ਸੰਸਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਰਖੇ ਹਨ ਕਿੰਤੂ ਉਸਤੋਂ ਇਸਗੱਲ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਤੁਸਾਡਾ ਕੀ ਲਗਾਓ ਰਿਹਾ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ? ਈਸ਼ਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸਾਡੇ ਤੇ ਖੇਦ ਅਰ ਦੁਖ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ ਦਿਹਾੜੇ ਜੀਵਨ ਕੇਵਲ ਪੀਖਣਾ ਦਾ ਇਕ ਸਮਯ ਹੈ ਅਰ ਧਰਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਦੀ ਬਾਉਂ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਸਤੋਂ ਘਿਣਤਾ ਕਰੋ ਅਰ ਅਪਨੇ ਆਪਨੂੰ ਉਸਤੋਂ ਅਧਿਕ ਪਦਵੀ ਤੇ ਲੈਜਾਓ। ਖੇਦ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਸੇਵਕੀ ਵਿਚ ਭੀ ਤੁਸੀਂ ਈਸ਼ਰ ਦੀ ਵਲ ਲਗ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪੂਜਾ ਅਰ ਖਾਠ ਅਰ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਆਉਨ ਵਾਲੇ ਸਮਯ ਵਿਚ ਧਰਮ ਰਖਨ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੁਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਕਿ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਹਰਇਕ ਸੰਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਘਿਣਤਾ ਕੀਤੀ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਖੇਦ ਮਿਲਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਨਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਜੇ ਲੋਕ ਤੁਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਾਤ

ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਈਸ਼ਰ ਨਾਲ ਖੇਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਰ ਦੂਜੇ ਉਸਨੂੰ ਜਾਨਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਸ ਪਵਿਤ ਕਥਨਾਂ ਤੋਂ ਕਹੋ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਇਕ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੋਚੋ ਕਿ ਉਹ ਉਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਤੁਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਕ ਕਰੋ ਜੋ ਬਨਾਉ ਸਭਾ ਦੇ ਸਿਖਰਾਂ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰ ਅਰ ਕਿਸਮਤ ਅਰ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਬਾਬਤ ਤੁਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਰਖੋ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਸੀ, ਕਿ ਉਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਉਨਾਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਥਵਾ ਬਹਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤੋਂ ਉਤਪਤ ਹੋਏ ਹਨ ਅਰ ਦੂਜੇ ਉਸਦੇ ਬਾਬੂ ਬਾਹਵਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਉਨਾਂਨੇ ਆਪਣੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਸਤਰਾਂ ਸਿਖਰਾਂ ਦਿਤੀ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿਤਾ ਇਕ ਜ਼ਾਤ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗੀ ਮਿਹਨਤ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲੀ। ਫੌਜੀ ਸੇਵਾ ਦੂਜੇ ਦਾ ਭਾਗ ਨਿਯਤ ਹੋਯਾ। ਬਾਕੀ ਸੇਵਕੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲਈ ਸਿਥਿਤ ਹੋਏ ਅਰ ਇਸਤਰਾਂ ਉਨਾਂਨੇ ਅਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਦਸ਼ਾ ਮੌਨ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾ ਪਾਯਾ ਜੋ ਅਜੇ ਤੀਕਰ ਭੀ ਕਾਇਮ ਹੈ ਅਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੀਕਰ ਬਰਾਬਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਹਬੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ।

ਜਦੋਂ ਮਹਾਤਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਯਟ

ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੁਰਸ਼ ਈਸ਼ਰ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਰ ਉਸਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਭਰਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਸਮਝ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਿਤ ਨਿਯਮ ਅਰ ਬੁਧਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਉਹ ਸਰਬ ਕਥਨ ਜੋ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਸੇਵਕੀ ਦੇ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਅਰ ਉਸ ਭਾਰੇ ਵਟੇਵੇਂ ਨੂੰ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕਾਰਨ ਵਡੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਿਥਿਤ ਹੋਈ ਰੋਕਨ ਦੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਅਯੋਗ ਸਨ ।

ਅਸੀਂ ਤਵਾਰੀਖ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਉਨਤੀ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਆਪਨੇ ਮਥਹਬੀਭਰੋਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਉਨਤੀ ਇਸਦੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ । ਪਰੰਤੂ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੀ ਇਸ ਸਿਖਤਾ ਦਾ ਪੰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਪਰਵਾਹ ਰਹਿਨਾ ਚਾਹੀਏ । ਲੜਾਈ ਅਰ ਬਗੜੇ ਹੋਨੇ ਤੇ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਫਲ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ । ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਢਾਹ ਦੇਨ ਵਾਲੇ ਹੋ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਰ ਜੇਕਰ ਤੁਸਾਥੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰੋ ।

ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਮਥਹਬ ਪੋਟਸਟੰਟ ਦੇ ਇਕ ਨਿਯਮ ਵਿਚ ਭੁਲਕੇ ਜਿਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਤਿਆਗਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁਨ ਆਪ ਉਹੀ ਮਥਹਬ ਜਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਖਾਲੀ ਪੌਰਸ਼ਕ ਨਿਰਭਯਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਕੀ ਖਾਪਤ ਕੀਤਾ ?

ਬੁਧਾਰੇ ਵਿਚ ਤੁਸਾਂ ਭੋਜਾ ਵਰਤਨ ਕੀਤਾ ਯਾਦਵਾ

ਨਿਰਬਲਾਂ ਤੇ ਅਨਯਾਇ ਹੋਣ ਲਗਾ। ਦੇਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਨਿਰੰਭਤਾ ਪਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਨਿਰਬਲ ਜਥੇ ਨੂੰ ਠੱਠਾ ਕਰਨ ਲਗੇ ਜਿਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਰਤਨ ਦੇ ਲਈ ਨਾ ਵੇਹਲਾ ਹੀ ਸੀ ਨਾ ਵਸੀਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਪੂਰੀ ਸਿਖਿਆ ਤੋਂ ਭੋਰਜਾਂ ਰਖਦਾ ਹੈ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਬਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਨਾਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਰ ਨਿਰ ਸਹਾਇਤਾ ਛੱਡ ਦਿਤਾ।

ਪਰੰਤੂ ਅਸੀਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਰਥਾਤ ਮਿਲਾਪ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਰ ਇਹ ਕਿਉਂਕਰ ਰਖਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਸਾਰੇ ਭਰਾ ਇਕ ਪੱਕੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਰਖਦੇ ਹੋਣ ਇਕ ਧਰਮ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਅਰ ਇਕ ਹੀ ਨਾਉਂ ਦੇ ਸਭ ਸਾਖੀ ਨਾ ਬਨਨ।

ਅਸੀਂ ਵਿਦਿਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਨਾ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਆ ਦੇ ਜੋਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਾ ਲੈਨ ਜੋ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਅਰ ਕਰਤਵ ਅਰ ਨਿਯਮ ਦਾ ਮੂਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਰ ਉਸਦੀ ਬਾਬਤ ਸਾਡਾ ਇਕ ਭਰੋਸਾ ਹੀ ਨਾ ਪਾਇ ਕਰੇ।

ਅਸੀਂ ਇਕ ਆਮ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਢਾਹਕ ਹਾਂ ਪਰੰਤੂ ਇਕ ਹੀ ਧਰਮ ਅਰ ਇਕ ਹੀ ਕਰਤਵ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ

(੪੫)

ਕਰਾਉਂਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਨਾ ਇਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਰ
ਨਾ ਆਪ ਪਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ।

ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਿਥੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ
ਅਸਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਇਕ ਹੀ ਕਰਤਵ ਵਾਜਬ ਹੈ ਜੇਕਰ
ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋ ਅਸਾਂ ਨੇ ਇਸ਼ਵਰ ਅਤੇ
ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ
ਸਾਡਾ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ?

ਇਸ ਵਿਚ ਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੁਲਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ
ਵਿਚ ਆਮ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਲੈਣਾ ਇਕ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ। ਕੇਵਲ
ਇਹੋ ਇਕ ਠੀਕ ਵਸੀਲਾ ਹੈ ਜਿਸਤੋਂ ਕੋਈ ਕੌਮ ਆਪ
ਅਪਨੇ ਉਪਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਰ ਲੜੀਬੰਦ
ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੈਨ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਤੋਂ ਛੁਟ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਅਜਿਹੇ
ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਿਸਤੇ ਇਕ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਹੈ ਆਮ ਸੰਮਤੀ
ਕੌਮ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਦੇਸ਼
ਇਕ ਧਰਮ ਦੀ ਬਰਕਤ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਆਮ
ਰਾਇ ਕੇਵਲ ਉਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਸਿਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ
ਗਿਨਤੀ ਵਿਚ ਅਧਿਕ ਹਨ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਧਿੰਝ ਜੋਰੀ ਅਰ
ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

ਜਿੰਨੇਕੁ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਸੁਧਾਰ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ
ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਯਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਜ਼ਹਬ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ ਸਨ
ਯਾ ਉਸ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਸਨ ਉਹ ਕੇਵਲ ਉਸ
ਵੇਲੇ ਭੀਕਰ ਨਿਯਤ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਭੀਕਰ ਕਿ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਨੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਸਿਥਿਤ ਰਖਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ ਉਸਤੋਂ ਅਧਿਕ ਨਹੀਂ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਅਸਾਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸੰਥਾ ਮਿਲ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਜੇ ਲੋਕ ਤੁਸੀਂ ਨਾਲ ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਰ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਭਿੰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦੇ ਉਤ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਹੋ ਕਿ ਜਿਸਤਰਾਂ ਵਸਤਾ ਅਤੇ ਪੜਾਂ ਇਕ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਅਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਭੀ ਇਕ ਹੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਂ ਕਹੋ ਕਿ ਧਰਤੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਈਸ਼ੁਰ ਦੀ ਹੈ ਇਹ ਇਕ ਵਸੀਲਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਈਸ਼ੁਰ ਤੀਕਰ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਲੋਭ ਯਾ ਭੁਲ ਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਦਿਹਾੜੇ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿੰਤੂ ਇਹ ਇਕ ਸਿਥਿਰ ਘਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬੰਧੋਰੀਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿ ਆਖ ਆਪਣੀ ਉਨਤੀ ਅਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰੀਏ ਅਰ ਆਪਣੀ ਹਸਤੀ ਦੀ ਇਕ ਵਡੀ ਮੰਜਲ ਵਲ ਵਧੀਏ। ਈਸ਼ੁਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈਨ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉਤਪਤ ਕੀਤਾ। ਕਿੰਤੂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਤਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸਨੇ ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੂਰੂਪ ਤੋਂ ਬਣਾਯਾ ਹੈ ਅਰ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਅਰ ਕੰਮ ਦੋਵੇਂ ਹਨ ਯਾਂ ਇਕੋ ਕਹਿਨਾ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ।

ਤੁਸੀਂ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕ ਵਸਤਾਂ ਤੋਂ ਘਿਨਤਾ ਕਰੀਏ ਅਰ ਕੇਵਲ ਆਕਾਸ਼ੀ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਅਲਾਕਾ ਰਖਨੇ ਦੇ ਲਈ ਆਪਨੇ ਮਮੂਲੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਬਲੇ ਮਿਧ ਦਈਏ । ਪਰ ਕੀ ਤੁਸਾਡਾ ਸੰਸਾਰਿਕ ਜੀਵਨ ਆਕਾਸ਼ੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਰੰਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਇਕ ਪੈਰ ਉਸਦੀ ਵਲ ਨਹੀਂ ਵਧਦੇ ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਪੌੜੀ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਛੰਡੇ ਨੂੰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਅਰ ਉਸੇ ਦੇ ਹੀ ਪਹਲੇ ਛੰਡੇ ਨੂੰ ਬਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

ਇਕ ਆਤਮਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਆਪਨੀ ਹਸਤੀ ਹਰ ਇਕ ਪੜਾਂਉ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ । ਉਸ ਉਸ ਪੜਾਂ ਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਹੀ ਕਿ ਉਸ ਪੜਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪਿਛੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ । ਹਰ ਇਕ ਪੜਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝਨਾ ਚਾਹੀਏ ਮਾਨੋ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਪੜਾਂ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਹਰ ਇਕ ਮਮੂਲੀ ਪੇਸ਼ ਕਦਮੀ (ਅਗਵਾਨੀ) ਇਸ ਅਮਿਟ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ । ਬੌੜੀ ੨ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਉਨਤੀ ਵਿਚ ਅਰ ਹੋਰ ਭੀ ਉਸ ਵਡੀ ਹਸਤੀ ਅਰਥਾਤ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਉਨਤੀ ਵਿਚ ਜੋ ਉਸਦੇ ਹੋਵੇ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਪਾਵੀਆਂ ਹਨ ਨਿਕਾਸ਼ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੋ

ਈਸ਼ਰ ਨੇ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਖਿਆ ਹੈ ਅਰ
ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਮਨ ਤੁਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੁਸਾਡੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਜੀਵਨ ਤੁਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਾਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
ਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣੇ ਦੇ ਲਈ ਈਸ਼ਰ ਨੇ
ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਢਾਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਠ ਆਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ
ਸਕਦੇ ਤੁਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਲਵਾਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ
ਆਪਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਨੇ ਰਹਿਨੇ ਦੀ ਉਤਪਤ
ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੁਸੀਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨਾਲ
ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬੰਦ ਪਏ ਹੋਏ
ਹਨ । ਉਸਨੇ ਤੁਸਾਡੇ ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬੜੇ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਮਾਲਾ
ਮਾਲ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੋ ਹਰ ਕੋਈ ਮਰਜ਼ੀ
ਈਸ਼ਵਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਫੇਰ ਭੀ ਹਰ ਬਾਉਂ ਤੁਸਾਡੀ
ਮਿਹਨਤ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਰ ਤੁਸਾਡੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨਾਲ
ਆਪਨੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਰ
ਜਿੰਨਾਂਕੁ ਅਧਿਕ ਤੁਸੀਂ ਦਿਕਤਾ ਅਰ ਚਤੁਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ
ਹੋ ਉਸੇ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਰ ਬਲ ਵਿਚ
ਉਨਤੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਈਸ਼ਰ ਨੇ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ

(੪੬)

ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਰਖੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ
ਸਕਦੀ ਜੇਹਾ ਕਿ ਛੋਕੇ ਭਰਿਆਂ ਦੀ ਦਬਾ ਤੇ ਛੋਕੇ
ਕਰਨਾ ਅਰ ਜੋ ਖ਼ਾਸੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਸੰਨ
ਹੋਨਾ ਉਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਨਾ ਜੋ ਆਪਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੇ
ਜਲਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਦਾ ਸਰਿਆਈ ਦੇ ਖੋਜੀ ਰਹਿਨਾ
ਉਸ ਸੱਜਣ ਦੀ ਉਪਮਾਂ ਕਰਨਾ ਜੋ ਸਤਸਤਾ ਦਾ ਕੋਈ
ਨਵੀਨ ਹਿੱਸਾ ਯਾ ਨਵਾਂ ਸਰੂਪ ਮਲੁਮ ਕਰੇ ਉਨਾਂ ਲੋਕਾਂ
ਦੀ ਬਾਬਤ ਜੋਸ਼ ਦਿਖਾਉਨਾ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਲਾਭ
ਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਉਨ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ
ਨੂੰ ਮਾਨਨੀਯ ਪੂਜਕ ਜਾਨਨਾ ਜੋ ਕੁਝ ਭੀ ਉਸ ਸਤਸਤਾ
ਦੇ ਫਲਾਰਿਣ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਨਾ ਹੋਏ। ਪਰ ਜਿਨਾਂ ਨੇ
ਆਪਨੇ ਲਹ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਬਾਬਤ ਗੁਆਹੀ ਦਿਤੀ।
ਅਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਉਸਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ
ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੁਸਾਭੇ ਮੰਤਵ ਦੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ (ਚਿੰਨ੍ਹ)
ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਈਸ਼ਰ ਨੇ ਇਸਤਰਾਂ ਤੁਹਾਭੇ ਆਲੇ
ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਤੁਸੀਂ ਉਨਾਂ ਤੋਂ
ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਦ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਜਦੋਂ
ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੇ ਹਥ ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਘਿਨਤਾ ਭੇਜਦੇ ਅਤੇ
ਅਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ
ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਭਰੇ ਕੰਮਾਂ
ਤੇ ਲਾਈਏ, ਜੋ ਇਕੱਤ ਉਸੇ ਦੇ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰਨੇ ਦੀ
ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰਚਨ ਰਹੇ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਨਹੀਂ।

ਕੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਉਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ? ਕੀ ਗੁਲਾਮ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਗਿਰੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਕੀ ਮਜ਼ੂਰ ਗਰੀਬ ਦੇ ਆਤਮਾ ਤੇ ਕਿ ਜਿਸ ਤੀਕਰ ਵਿਦਯਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਗੋਦੀਆਂ ਇਛਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਦਬਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ ਇਹ ਭੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਚੁਕਾ ਕਿ ਉਸੇ ਦਾ ਅਧ ਈਸ਼ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨੂੰ ਬੜੀਬੰਦਸ਼ਦੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਕੰਮਾਂ ਅਰਥਾਤ ਉਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਸ਼ੇਮਿਆਂ ਵਿਚਲਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਾਦੀ (ਮੰਸ਼ਾਰਕ) ਨਾਉਂ ਰਖਦੇ ਹੋ ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਗਰੀਬ ਰੂਸੀ ਗੁਲਾਮ ਵਿਚ ਪੋਲੈਂਡ ਦੇ ਉਸ ਨਿਵਾਸੀ ਦੀ ਬਾਬਤ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਭਯਤਾ ਦੇ ਲਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਧਿਕ ਧਰਮਪਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋ ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਬਾਰੂਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਜਮਹੂਰੀ ਲੰਬਾਰਡੀ ਯਾ ਰੌਧਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸਲਤਨਤ ਜਮਹੂਰੀ ਫਲਾਂਰਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਇਕ ਪੋਪ ਯਾ ਕਿਸੇ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗਿਰੀ ਹੋਈ ਪਰਜਾ ਵਿਚ ਈਸ਼ਰ ਦਾ ਜੋਸ਼ੀਲਾ ਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁਤਾ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ?

ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਈਸ਼ਰ ਦਾ ਆਤਮਾਂ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਨਿਰਭਯਤਾ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਕ ਅਤਿ ਬਲਵਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਾਤਮਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਮਜ਼ਹਬ ਦੀ ਉਸਨੂੰ ਸਿਖਯਾ ਦਿਤੀ ਉਸਤੋਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਹੱਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ ਉਤਪਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਲੇਟਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ

(੫੧)

ਸਥੀ ਭਰਾਂ ਜਾਨ ਸਕਦਾ ਯਾ ਉਸਦਾ ਜਾਪ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਤੁਸਾਡਾ ਪੰਥ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪੰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈਆਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਡਿਆਂ ਨੇ ਖਰਾਬ ਸਭਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜਿੱਤਾਂ ਭੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੰਸਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਟਾਉਣੇ ਵਿਚ ਪਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਨਿਵਾਸੀ ਭਰਾਓ ਘ੍ਰਿਨਤਾ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ।

ਪਹਿਲਾ ਸੱਚਾ ਅਰ ਪੱਕਾ ਧਰਮ ਜੋ ਪੁਰਾਨ ਮਲੀਆ ਮੋਟ ਖੰਡਰਾਂ ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸੋਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਕਾਯਾਂ ਪਲਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਹਰਇਕ ਦਿੱਤ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਧਰਮ ਪੌਰਸ਼ਕ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਹਰਇਕ ਸ਼ਾਖ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸੰਬੰਧ ਰਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੰਸਾਰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰਇਕ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਸਦਾ ਉਸ ਈਸ਼ਵਰ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਉਤਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਸਰਬ ਤਵਾਰੀਖ ਅਸਲ ਵਿਚ ਈਸਾਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਤਕਰਾਰ ਹੈ ਕਿ “ਤੇਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜਿਸਤਰਾਂ ਆਕਾਸ਼ ਤੇ ਹੈ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭੀ ਹੋਵੇ” ਕੇਵਲ ਸਰੂਪ ਅਰ ਪਦਵੀ ਵਿਚ ਸਮਝ ਦੇ ਥਿਤਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਟੀਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ ।

ਮੇਰੇ ਭਰਾਓ ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂਨੂੰ ਕਿ “ਤੇਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜਿਸਤਰਾਂ ਅਸਾਸ ਤੇ ਹੈ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭੀ ਹੋਵੇ” ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਮਯਾਂ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵਧੀਕ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੇ ਅਰ ਵਰਤਨ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦਾ ਕਰਤਵ ਅਰ ਨਿੱਤ ਦੀ ਬਿਨਯ ਬਨਾਓ । ਉਸਨੂੰ ਜਪੋ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨੇ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ ਕੁਝ ਛਰ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਲੋਕ ਤੁਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਸਿਖਯਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੰਸਾਰੀ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਛੱਡ ਦਿਓ ਅਰ ਖੋ ਪਰਵਾਹ ਹੋ ਜਾਓ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੁਸਾਨੂੰ ਸਿਖਯਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਰਇਕ ਸੰਸਾਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਹੀ ਹੀ ਬੇਨਿਆਈਂ ਕਿਉਂਨਾ ਹੋਵੇ ਅਧੀਨਗੀ ਕਰੋ ਅਰ ਬਿਨਾਂ ਸਮਝੇ ਬੁਝੇ ਇਸਦੀ ਸਨਦ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਅਰ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰੋ” ।

ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਮੁਜਬ ਉਸਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਯਾ ਰਾਜ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੇ ਕੀ ਹੈ । ਕਿ (ਕਾਦਰ ਮੁਤਲਕ) ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਮੰਤਵ ਦੀ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਪਰੰਤੂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਰਤਵ ਅਰ ਇਤਬਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵਦਾਉਨਾ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ।

ਜੇਕਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਤੁਸਾਡੇ ਆਉਣ ਦੀ ਇਹ ਗਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਚਕਰੀ ਵਿਚ ਅਚ ਆਪਣੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਮੰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਜਾਂ ਕਰੋ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਗਰਜ ਹੈ ? ਤੁਸਾਡੇ ਸਿਸ਼ਟੀ ਜਨ ਦੀ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਜੋ ਏਕਤਾ ਈਸ਼ਵਰ ਦਾ ਜਰੂਰੀ ਫਲ ਹੈ ਭਰੋਸਾ ਰਖਣੇ ਦਾ ਬਚਨ ਕਿਸ ਲਈ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੀ ਸਾਖੀ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਅਯੋਗ ਘਾਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਅਜੇਤੀਕਰਸਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਕਈ ਇਕ ਮਤਾਂ ਵਿਚ ਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਵਰਤਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੇ ।

ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾਈ ਵਿਚ ਜੋ ਪੌਰਸ਼ਕ ਜਿੰਮੇ-ਵਾਰੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਕੀ ਪਾਪਤੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜੋ ਸੋਸ਼ਟ ਕਥਨ ਦੀ ਰਕਾਵਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਕਥਨ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਏਕਤਾ ਦਾ ਕਿਉਂ ਨਾਉਂ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਮਿਧਿਆ ਜਾਨਾ ਯਾ ਹੀਨ ਯਾ ਖੁਆਰ ਹੋਨਾ ਸਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?

ਧਰਤੀ ਸਾਡਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬੁਰਾ ਕਹੀਏ ਸਗੋਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਨਾਈਏ ।

ਜੋ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਾਡੇ ਇਰਦੇ ਗਿਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਡੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਚਾਹੀਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਪਾਈਏ ਕਿੰਤੂ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਲਾਭ ਉਠਾਈਏ।

ਪਰੰਤੂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਇਕਲਾ ਪੋਪਨ ਤੇ ਬੇਮੁਖਤਾ ਅਰਥਾਤ ਈਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਮੈਂ ਤੁਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਰਤਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਰ ਇਹ ਭੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪੁਨੇ ਅਧਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਦਯਾ ਤੁਸਾਨੂੰ ਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਵਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿੰਤੂ ਇਹ ਤੁਸਾਡੀ ਦਸ਼ਾ ਲੜੀਬੰਦ ਉਨਤੀ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਭੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹਵਾਨ ਅਤੇ ਵੇਵਿਆਉਂਦੇ ਹੋ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੋਕੇ ਕਿਥੋਂ ਅਪਨਾ ਕਰਤਵ ਮਲੁਮ ਕਰੋਗੇ? ਈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੰਗ ਦੀ ਵਲ ਮੁੜੋ ਤੁਸੀਂ ਇਹੋ ਮਲੁਮ ਕਰੋਗੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜੜ੍ਹ ਕੇਵਲ ਨਿਰਬੁਧਿ, ਧਿੱਕੇ ਜੋਰੀ, ਮੂੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਜੋਰ ਤੇ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਰ ਇਸਨਾਲਕੋਈ ਵਸਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੋਰਸ਼ਕ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸਿਧਤਾਈ ਯਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਈਸ਼ਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪੁਛਨਾ ਅਰ ਵਰਤਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕਰਤਵ ਹੈ। ਯਾ ਉਸਨੂੰ ਦੇਵਨੇਤ ਅਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲ ਅਰ ਉਸ ਪਰਸ਼ ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵੰਗ ਕਢ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਥੱਲ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਯਾ ਈਸ਼ਰ ਦੇ ਆਗਿਆ ਪਾਲਕ ਹੋਈਏ ਯਾ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ

ਉਹ ਆਦਮੀ ਚਾਹੇ ਇਕ ਹੈ ਯਾ ਅਨੇਕਾਂ, ਇਹ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਬਧੀਮਾਨ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਇਕ *ਪੁਰਸ਼ ਤੋਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਰ ਉਤਮ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਹੜੀ ਵਸਤੂ ਹੈ ਜੋ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਜ ਧਾਨੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਕਈ ਉਹ ਅਸਾਂ ਤੋਂ ਅਧਿਕ ਬਲਵਾਨ ਹੋ ਜਾਨ ਬਚਾ ਸਕੇਗੀ ?

ਜੇਕਰ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਰ ਅਟੱਲ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਹੜਾ ਨਿਆਂ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਵਸੀਲੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕੀਏ ਕਿ ਛਲਾਨਾ ਕੰਮ ਨਿਆਈਂ ਹੈ ਯਾ ਬੇਨਜਾਈਂ ?

ਅਸੀਂ ਜਿਸਦੇ ਨਾਉਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਸਮਾਨਤਾਈਆਂ ਅਰ ਵਿਰਧ ਅਨਜਾਈ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਾਂਗੇ ? ਈਸ਼ਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਨਿਯਮ ਪੂਰਾ ਜਾਨਨ ਲਈ ਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਿਥਿਤ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਦਾ ਮਾਢਾ ਪ੍ਰਸਤ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਨਾਉਂ ਚਾਹੇ ਬੋਨਾਪਾਰਟਰਖ ਲਵੇ ਚਾਹੇ ਬ੍ਰਜੋਲੋਸ਼ਨ* ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਵਾਰਾ ਸਦੇ। ਅਸੀਂ ਕਿਸਤਰਾਂ ਆਸ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

*ਬ੍ਰਜੋਲੋਸ਼ਨ ਦੇ ਅਰਥਾਤ ਹੋਰ ਵੇਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਥੇ ਉਸ ਵਢੇ ਬ੍ਰਜੋਲੋਸ਼ਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਰ ਜਿਸਦਾ ਫਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੈਰਿਸਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਉਸ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ (ਉਲਥਕਾਰ)

ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਸਾਡੀਆਂ ਪੌਰਸ਼ਕ ਗਵਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਤੋਂ
ਨੁਕਸਾਨ ਸਹਿਣ ਯਾ ਆਪਣੇ ਪਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਨਗੇ।

ਕੀ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਜਾਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੋਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ
ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮੁਤਲਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ
ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਵਟਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?

ਧੌਖੇ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉ ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ
ਜਤਨ ਕਿਰ ਰਹਾਂਗੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਸਿਖਤ
ਏਕਤਾ ਯਾ ਪੌਰਸ਼ਕ ਯਾ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਜੋ
ਕੇਵਲ ਸਾਡੇ ਪੌਰਸ਼ਕ ਬੁੱਧੀਮਤਾ ਨੇ ਕਵਿਆ ਹੈ ਦਿਤਾ
ਜਾਏ। ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਆਗੂ ਮਿਲਨਗੇ ਜੋ ਮੂੰਹੋਂ
ਕੁਝ ਕਹਿਨਗੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਪ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਕ੍ਰੋਸੀਡ।

ਕ੍ਰੋਸਡ ਉਨਾਂ ਮਜ਼ਹਬੀ ਜੁਧਾਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹੈ ਜੋ
ਯੂਰਪ ਦੇ ਵਚਲੇ ਸਮਝ ਵਿਚ ਈਸਾਈਆਂ ਨੇ ਅਰਬੀਆਂ
ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਬੈਤੁਲਮੁਕਦਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤੇ
ਸਨ। ਕ੍ਰੋਸੀਡ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਆਸੰਜ ਅਰ ਕਲੀਰਮੋਂਟ
ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਜੋਸ਼ ਭਰੀਆਂ ਕੌਂਸਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਵਿਚ ਯੇਸੂਲਮ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਲਈ ਗਰਮ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ
ਨਾਲ ਵਜਾਖਜਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਲੀਅਰਮੋਂਟ ਦੀ ਕੌਂਸਲ
ਵਿਚ ਇਸ ਜੋਸ਼ ਦਾ ਇਹ ਰੰਗ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਿਤਾਨਾਂ
ਦੇ ਮਨ ਅਰ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਇਹ ਨਾਰਾ "ਇਹ ਰਬ ਦੀ ਮਰਬੀ
ਹੈ" ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹੋ ਨਿਯਮਾਂ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਜੁਧਾਂ ਦੀ ਤਹਿ ਵਿਚ ਅਪਣੀ ਬਲਕ
ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਉਲਥਕਾਰ)

ਵਾਲਿਆਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਸੰਕਾਰੇ ਨੂੰ "ਇਹ ਰਬ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਇਹ ਰਬ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ" ਜੋ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਅਰ ਸੋਹਣੇ ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਸਮਝਾਂ ਵਿਚ ਗੁੰਜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚਤੁਰ ਬਣਾਏ, ਨਿਰਬਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਲ ਦੇਵੇ, ਢਿੱਗੀ ਢਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜੋਸ਼ ਉਤਪਤ ਕਰਾਉਣ ਅਰ ਉਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਖਸ਼ੇ ਜੋ ਸਾਰੇ ਪੌਰਸ਼ਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਇਤਬਾਰੀ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਅਰ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖੀ ਜਨਾਂ ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿਓ ਕਿ ਉਨਾਂ ਦਾ ਹੌਲੀ ੨ ਉਨਤੀ ਕਰਦੇ ਜਾਨਾ, ਈਸ਼ਰੀ ਮਨਸ਼ਾ ਦਾ ਇਕ ਜੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਕੋਈ ਪੁਰਸ਼ ਬਖ਼ਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਦਿਤ ਕਰ ਦਿਓ ਕਿ ਮੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੋ ਕਰਤਵ ਅਸਾਂ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਡੀ ਅਮਿਟ ਨਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਗ ਹਨ ਅਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋਗੇ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਸਰਬ ਵਿਚਾਰ ਭਵਿਖਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਗੁਪਤ ਹੋਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਤੁਸੀਂ ਬੇਵਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪ੍ਰੰਤੂ ਚੰਗ ਨਹੀਂ ਦੇਸਕਦੇ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੀ ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਅਨੰਗਾਈਂ ਹੋਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਵਿਦਯਾ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾ ਵਸੁਲ ਨਹੀਂ ਬਨ ਸਕਦੇ।

ਤੀਜਾ ਭਾਗ

ਨਿਯਮ !

ਤੁਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋ ਇਸ ਲਈ ਤੁਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਭੀ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਯਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਹਸਤੀ ਹੈ ਉਸਦੀ ਹਸਤੀ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕਾ ਅਰ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਅਰ ਇਕ ਖਾਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਹ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਕਾਨਾਂ ਆਦਿਕ ਦਾ ਬਣਾਵਟ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਕ ਸਥਿਰ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਘਾਹ ਪੱਤ੍ਰ ਦੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀਇਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਰ ਤਾਰ ਹਰਕਤ ਦੇ ਇਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚ ਹਨ।

ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਸਾਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਤੁਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਕ ਸੋਧ ਅਤੇ ਉਤਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਉਨਤੀ ਕਰਨਾ ਅਰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਰ ਜੀਵਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਖਨਾ ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹੋ ਇਕ ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਹੈ।

ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਤੁਸਾਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਸਾਨੂੰ ਨਿਯਮ ਭੀ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਨ ਵਾਲਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ

ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਨਿਯਮ ਉੱਥੋਂ ਤੀਕਰ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਤੀਕਰ ਉਹ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਉਸਦਾ ਵਿਸਥਾਰਕਰਦੇਯਾ ਉਸਨੂੰ ਵਰਤੋਂਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਦ ਉਹ ਉਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਜਾਂਉਸਦੇ ਵਿਰਧ ਚਲਦੇ ਹਨ ਉਹ ਖਰਾਬ ਹਨ ਅਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਟਨਾ ਕੇਵਲ ਤੁਸਾਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ।

ਉਹੀ ਤੁਸਾਡਾ ਸੱਚਾ ਰਾਜਾ ਹੈ ਜੋ ਈਸ਼ਵਰੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਵਰਨਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਰ ਪੌਰਸ਼ਕ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰਵਿਚ ਅਤਿਸ਼ੇਸ਼ਟ ਹੋਣਵੇਕਾਰਨਉਸਦਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੋ ਅਰ ਉਸਦੀ ਉਨਤੀ ਕਰੋ ਪਰੰਤੂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਕੋਈ ਤੁਸਾਡਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝਨਾ ਈਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਅਰ ਬਾਗੀ ਹੋਜਾਨਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੀਂਹ, ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਅਰ ਕਰਤਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਅਰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿੱਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੁਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਰਥਾਤ ਈਸ਼ਵਰੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਤੋਂ ਮਲੂਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਹੋ ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਨਿਆਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਵਿਚ ਤੁਸਾਡੀ ਢਾਲ ਹੋਵੇਗੀ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਥਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਆਪਣੇ ਅਨਯਾਈ ਨਾਲ ਤੁਸਾਨੂੰ ਖਲ

ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਨ।

ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਨਾ ਕਰੋ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਣੇ ਯਾ ਪੌਰਸ਼ਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਹਵਾ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਨਾਉਣ ਇਕ ਨਿਯਮ ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਹਾਲ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਤੁਸੀਂ ਯਾ ਤਾਂ ਅਨਿਆਈ ਹੋਵੋਗੇ ਯਾ ਗ਼ਲਾਮ। ਅਨਿਆਈ ਉਸ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬਲਵਾਨ ਹੋ ਅਤੇ ਨਿਰਬਲ ਹੋ ਤਾਂ ਬਲਵਾਨ ਦੇ ਗ਼ਲਾਮ ਹੋਵੋਗੇ। ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਪੁਰਸ਼ ਬਨਣ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਅਵਸ਼ਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਪੌਰਸ਼ਕ ਚਾਤਰੀ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂ ਘਾਸ ਪੱਤਰ ਅਰ ਕਾਨਾਂ ਦੀ ਚਤੁਰਤਾ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਡੇ ਕਾਰਜ ਉਸਦੇ (ਪੌਰਸ਼ਕ ਚਤੁਰਤਾ) ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣ। ਹੁਨ ਪੁਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਨੂੰ ਉਹ ਨਿਯਮ ਕਿਸਤਰਾਂ ਮਲੂਮ ਹੋਣ?

ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਪੁਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਸਿਧਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੋਬਰੋ ਪੇਸ਼ ਹੋਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਤਵ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਮੰਹੋਂ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਅਰ ਉਸਦੇ ਉੱਤ੍ਰ ਹੁਨ ਤੀਕਰ ਭੀ ਅਨੇਕਾਂ ਹਨ।

ਕਈ ਉਸਦੇ ਉੱਤ੍ਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਕਤਤਾ ਹਾਕਮਾਂ ਯਾ ਪੁਸ਼ਤਕਾਂ ਦੀ ਵਲ ਸੈਨਤ ਕਰਕੇ ਛਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਸਿਖਣਾ ਇਸ ਪੁਸ਼ਤਕ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਨ।

(੬੧)

ਕਈ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ “ਹਰਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਕਰੇ ਉਸਨੂੰ ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਦੀ ਸਿਖਤ। ਉਸਨੂੰ ਮਲੂਮ ਹੋਵੇਗੀ ਇਕ ਹੋਰ ਜੱਥਾ ਹੈ ਜੋ ਪੌਰਸ਼ਕ ਸੰਮਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਖਤਾਕ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਭਰੋਸਾ ਸੱਚਾ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਨਾਂ ਦਾ ਇਤਫਾਕ ਹੋਵੇ”।

ਪਰ ਇਹ ਸਭਦੇ ਸਭ ਭੁਲ ਤੇ ਹਨ ਅਰ ਅਜਿਹੇ ਕੌਤਕਾਂ ਤੋਂ ਪੌਰਸ਼ਕ ਕੌਸਲਾਂ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਸਕਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਉਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਬਲਤਾ ਸਿਧ ਹੋਗਈ ਹੈ।

ਜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਦਾਹਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੂਰਾ ਨਿਯਮ ਸਿਖਤਾ ਇਕ ਪੁਸ਼ਤਕ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਯਾ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਅਮਰ ਨੂੰ ਭੁਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਕਤਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਨਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਸਦੀਆਂ ਤੀਕਰ ਮੰਨਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖ ਕੇ ਅੰਤ ਇਸ ਮਤਲਬਨਾਲ੍ਹਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੰਗੀ ਇਕਤਤਾ ਦੀ ਖੋਜਨਾ ਕਰੇ ਅਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭੀ ਭਵਿਖਤ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵਟਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਜੇ ਲੋਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਮਨਾਸਿਖ ਧੌੜੀ ਪੌਰਸ਼ਕ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਨ੍ਹਾਂ

(੬੨)

ਹੀ ਯਾਦ ਦੁਆਉਨਾ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੰਥ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਹਾ ਹੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਵੀਨਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਜਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮੁਨਕਰ (ਭੈੜੇ) ਨਹੀਂ ਹੋ ਬੀਤੇ ਜੋ ਗਲਤ ਨਿਸਚਯ ਨਾਲ ਭੈੜੇ ਹੋਏ ਅਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਜਾਨ ਦੇਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਟਸਟੈਂਟ ਪੰਥ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਰ ਅਗੇ ਉਨਾਂ ਵਿਚ ਅਨ-ਗਿਨਤ ਭੀਨਤਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਰਬ ਪੌਰਸ਼ਕ ਮਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ। ਅਰ ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੜਨੇ ਅਰ ਭਰੋਸਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਅਰ ਸੋਸ਼ਲ ਬਗੜਿਆਂ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਉਠਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਵਿਰੁਧ ਇਸਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਪੌਰਸ਼ਕ ਆਤਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਰਦ ਕਰਕੇ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਰਜਾਵੀਦੀ ਢੂੰਡਦੇ ਹਨ ਇਹੋ ਕਹਿ ਦੇਨਾ ਰਿਅਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸਰਬ ਸੋਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਤੀਕਰ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਉਨਤੀ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਸਦਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਰਹੇ ਹਨ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਲਾਉਨ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਸ਼ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਨੇ ਘਿਲਤਾਂ ਦੀ ਦਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਸਤਾਯਾ ਅਤੇ ਸੁਲੀ ਤੇ ਖਿਚਿਆ ਹੈ।